

ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY

Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar
Gépészeti és Biztonságtudományi Intézet

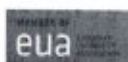
DIPLOMAMUNKA

OE-BGK

2022.

Hallgató neve: Turós Timea SICFDF

Hallgató törzskönyvi száma: T010140/F112904/B

1081 Budapest,
Népszínház u. 8.

+36 (1) 666-5414
+36 (1) 666-5300

email@uni-obuda.hu
www.uni-obuda.hu

ÓBUDAI EGYETEM
OBUDA UNIVERSITY

Óbudai Egyetem
Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar
Gépészeti és Biztonságtudományi Intézet

DIPLOMAMUNKA FELADATLAP

Hallgató neve: Turós Tímea

Diplomamunka száma: SZD22011014231504

Törzskönyvi száma: T010140/FI12904/B

Neptun kódja: SICDFD

Szak: biztonságtechnikai mérnöki

Specializáció: biztonságtechnikai mérnöki - biztonságtechnikai-rendszer tervező

biztonságtechnikai mérnöki - biztonságtechnikai-rendszer szervező

A dolgozat címe:

Kiemelt sportesemények biztosításának eszközei

A dolgozat címe angolul:

Possibilities of highly protected sport events

A feladat részletezése:

1. A sportesemény biztosítás történeti áttekintése
2. Az előkészítés fázisának tevékenységei
3. Élőerő, mint a biztosítás "eszköze"
4. Technikai eszközök vizsgálata
5. Konkrét sportesemények analízise

Intézményi konzulens neve: Dr. Őszi Arnold

A kiadott téma elévülési határideje: 2024. 05. 15.

Beadási határidő: 2022. 05. 15.

A diplomamunka: Nem titkos.

Kiadva: Budapest, 2022. 05. 04.

Intézetigazgató

A dolgozatot beadásra alkalmasnak találok: 2022. 05. 15.

belső konzulens

külső konzulens

ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY

Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar
Gépészeti és Biztonságtudományi Intézet

HALLGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott Turós Tímea SICFDF hallgató kijelentem, hogy a diplomamunka saját munkám eredménye, a felhasznált szakirodalmat és eszközöket azonosíthatóan közöltem. Az elkészült diplomamunkában található eredményeket az egyetem és a feladatot kiíró intézmény saját céljára térítés nélkül felhasználhatja, a titkosításra vonatkozó esetleges megkötések mellett.

Budapest, 2022. május 15.

Turós Tímea

hallgató aláírása

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	6
1. A SPORTESEMÉNY BIZTOSÍTÁS TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE.....	9
1.1 Sport az Ókorban.....	9
1.2. Sport a Középkorban.....	10
1.3. Sport az Újkorban.....	11
Összegzés.....	12
2. AZ ELŐKÉSZÍTÉS TEVÉKENYSÉGEI.....	13
2.1. Jogi szabályozás.....	15
2.2. Információ kutatás.....	17
2.3. A kockázatértékelés.....	17
2.4. Kockázati besorolás.....	18
2.5. Eltérő biztosítási kritériumok.....	20
Összegzés.....	21
3. AZ ÉLŐERŐ, MINT A BIZTOSÍTÁS "ESZKÖZE"	22
3.1. Humán erőforrás.....	22
3.1.1. A rendező, biztosítást végrehajtó személyi állománya.....	22
3.1.2. A rendőrség, biztosításba bevont személyi állománya.....	28
3.2. Szolgálati állatok.....	31
3.2.1. <i>A szolgálati kutya</i>	31
3.2.1.1. Kiválasztás.....	31
3.2.1.2. Kiképzés, tartás.....	33
3.2.1.3. Alkalmazás, szolgálati igénybevétel	34
3.2.1.4. A szolgálati kutyák alkalmazásának jelentősége, előnyei.....	36
3.2.2. <i>A szolgálati ló</i>	37
3.2.2.1. Kiválasztás.....	37
3.2.2.2. Kiképzés, tartás.....	37
3.2.2.3. Alkalmazás, szolgálati igénybevétel	40
3.2.2.4. A szolgálati lovak alkalmazásának jelentősége, előnyei.....	41
Összegzés.....	41
4. TECHNIKAI ESZKÖZÖK VIZSGÁLATA.....	43
4.1. A jegyvásárlás	43
4.2. A beléptető rendszerek	45
4.2.1. <i>Manuális jegykezelés</i>	45
4.2.2. <i>Számlálóval ellátott forgókapu</i>	45
4.2.3. <i>Vonalkódos kártyaleolvasóval szerelt forgókapu</i>	46

4.2.4.	<i>Interticket beléptető rendszer PDA kártyaleolvasóval</i>	47
4.2.5.	<i>A beléptetés biometrikus azonosító berendezései</i>	48
4.3.	Csomag és ruházat ellenőrzés.....	49
4.3.1.	<i>Csomagok ellenőrzése.....</i>	49
4.3.2.	<i>Személy és ruházat átvizsgálás</i>	50
4.4.	A biztosítás híradó eszközei és a Covid-19 hatása.....	51
4.4.1.	<i>Térfigyelés, megfigyelőrendszerek.....</i>	51
4.4.2.	<i>Sportrendezvények híradó biztosítása</i>	53
4.4.3.	<i>Légtérfigyelés, légtér biztosítás (drón)</i>	54
4.4.4.	<i>Intelligens városok, mint a jövőbeli elképzelések megvalósulási formái..</i>	55
4.4.5.	<i>A járványhelyzet, COVID-19, hatása</i>	56
	Összegzés.....	57
5.	KONKRÉT SPORTESEMÉNYEK ANALÍZISE	59
5.1.	FINA 2017	59
5.2.	EURO 2020	62
	Összegzés.....	66
	ÖSSZEFOGLALÁS.....	67
	SUMMARY	72
	FELHASZNÁLT IRODALOM.....	74

BEVEZETÉS

Az ember evolúciója során a kezdetektől kiemelkedő jelentőséggel bír a környezeti hatásoktól, más emberektől, az állatoktól és egyéb külső hatásoktól eredő veszélyeztetés elleni védelem. A személyes biztonságra való törekvés a hierarchikusan rangsorolható, egymásra épülő szükségleteket ábrázoló piramisban is megjelenik, Abraham Maslow 1940-ben megfogalmazott elméletében, mégpedig olyan értelmezésben, hogy a létfenntartáshoz elengedhetetlenül szükséges igények kielégítését követően a biztonsággal kapcsolatos igények merülnek fel következőként.

Szintén az ember evolúciójának szerves része az ember fizikai és mentális fejlődéséhez, a testi – lelki egyensúly megteremtéséhez jelentős mértékben hozzájáruló fizikai aktivitási tevékenység, a sport. Az egész testre ható, az emberi szervezet minden szervét érintő sportolás élettani hatásai megkérdőjelezhetetlenek, biológiai és mentális hatásai mellett érzelmi tényezőket is felszínre hozhat, továbbá társadalmi és gazdasági hatásai is jelentős „hangsúllyal” bírnak.

A személyes biztonság igénye és a sport, valamint e két dolog összefonódása a sportesemények biztosításában generálta a szándékomat, hogy a diplomamunkámban a kiemelt biztonsági kockázatú mérkőzések végrehajtásának elemeivel, a humán erőforrás és a szolgálati állatok témaköreivel foglalkozzam. Érdeklődésem a témában nem új keletű, azonban ilyen mélységben korábban még nem vizsgáltam meg sem az embert, sem a szolgálati kutyát és lovat, továbbá a technikai eszközöket sem, mint a mostani szakirodalom, statisztikai adat és tapasztalat gyűjtése, valamint feldolgozása során.

A diplomamunkában a sportbiztosítás történetének áttekintése után analízissel dolgoztam fel a sportesemények biztosításának speciális szabályait, az alapvető fogalmak definiálásával, hogy aztán több időt tudjak szánni a biztosításban részt vevők paramétereinek vizsgálatára, az alkalmazhatóságuk feltételeinek elemzésére, valamint a különféle minősítésű sportrendezvények biztosításának összehasonlítására.

A kategóriába sorolás és a minősítés függvényében a biztosításban részt vevő személyi állomány és szolgálati állatok életútját a rendszerbe kerüléstől a kirendelésig végig kísérem a diplomamunkám fejezetein keresztül. Az emberi erőforrás ilyen jellegű feladatokra való felkészítéséről inkább volt fogalmam, a személyes tapasztalatok alapján a kutatás előtt is meg tudtam különböztetni a rendezvényt biztosító és a hivatásos szerv állományát.

Kevesebb ismerettel rendelkeztem azonban a szolgálati állatok biztosítási feladatokban való alkalmazásának feltételeiről. A kutatás ezen területe számos új információval szolgált számomra.

Betekintést nyerhettem a szolgálati állatokkal kapcsolatos speciális feladatokba, hiszen a kiválasztástól a különleges felkészítésen át a kiemelt biztonsági kockázatú sporteseményekre való kirendelésig a kutyák és lovak tartása és trenírozása elképesztő szakmai munkát, hozzáértést és gondozást igényel. A kiképzett kutyavezetők és lovasok a saját maguk kiképzésének végrehajtásán felül dolgoznak és gyakorlatilag élnek együtt négy lábú társaikkal úgy, hogy a biztosítás végrehajtására való kirendeléskor „együtt is lélegeznek”. Szakmai tudásuk és tapasztalatuk készség szintű, a szolgálati állatok idomítottsága olyan mértékű engedelmességgel és az emberrel való maximális együttműködéssel párosul, amely a végrehajtás biztonságát egyáltalán nem, vagy csak nagyon minimális mértékben veszélyezteti. Személyes tapasztalataim alapján a sportrendezvényt biztosító állomány létszáma ugyanolyan jelentőséggel bír, mint az állatok biztosítási feladatokba való bevetése, hiszen a biztosítás elemei a sporteseményt megelőzően a rendezvény helyszínének közelében megjelennek, például forgalomirányítás, lezárások, kordonok telepítése formájában. A biztosítás felsorolt elemeinek és a fel nem sorolt elemeinek a végrehajtásához egyaránt sor kerülhet a személyi állományon kívül az állatok alkalmazására is.

A technikai eszközök feldolgozása során, az információgyűjtés időszakában, hosszas konzultációkat, szakmai megbeszéléseket folytattam olyan szakemberekkel, szervezőkkel, akiknek az elmondása alapján mélyebben bele tudtam ásni magam a szakma ezen területébe. Az ott elhangzott információk nagy része minősített információ, a hozzáférés mások számára korlátozott. Diplomamunkámban a konzultációk során elhangzott, a beszélgetések alatt kézzel írt, saját jegyzet anyagát is felhasználtam.

Ha jobban belegondolunk, sportágtól függetlenül, a nagyszabású sportesemények általában „esemény” nélkül zajlanak. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a rendezést megelőző, több szálon futó tervező folyamat célja az, hogy a lehető legbiztonságosabb környezet fogadja a játékosokat, szakmai stábokat, a szurkolókat és az esemény egyéb résztvevőit.

A diplomamunka gyakorlati megközelítésének alapját két nemzetközi megmérettetés adja, amelyek a sportágak hazai életében először, közös rendezésű eseményként ugyan, de hazai helyszínen is lebonyolódhattak.

A sportversenyek kiemelt biztonsági kockázatának említése során, amennyiben egy felmérésre kerülne sor, a válaszadók nagy többsége a futballra és a futball mérkőzések biztosítására fókuszálna. Az összefüggés nem véletlen, hiszen, ha csak magyarországi viszonylatban gondolkodunk, akkor a futballt a „Látványsportok „királya” jelzővel illethetnénk, annak ellenére is, hogy napjainkban a játékot tekintve nem éppen fénykorát éli. Világviszonylatban köztudott, hogy a „futball nagyhatalmak” részvételével vagy szervezésében lebonyolított mérkőzések, kontinens vagy világméretű viadalok mindegyike szinte azonos szurkolói besorolással, gyakorlatilag világeseménynek számít. Egy Copa America, Afrikai Nemzetek Kupája vagy az európai futballrajongók körében nagyon kedvelt Bajnokok Ligája a világ minden táján stadionok maximális befogadóképességét teszi próbára, és számos esetben a befogadóképesség akár többszörösét is meghaladó igény jelentkezik a helyszínen történő szurkolásra.

A diplomamunkámban az úszó világbajnokság FINA2017 mellett a futball mérkőzések, speciálisan a kiemelt biztonsági kockázatú mérkőzések biztosításának eszközeivel kívánok foglalkozni, felhasználva a „frissen” lebonyolított, Németországgal közös rendezésű EURO2020 gyakorlati megvalósításának tapasztalatait. A téma eszenciáját adja továbbá az is, hogy biztonságtechnikai szempontból természetesen nem mehetünk el szó nélkül a COVID-19 mellett sem, amely alaposan átírta mind a szervezők, mind pedig a látogatók számára készült „forgatókönyvet”.

A diplomamunka készítéséhez a szakirodalom feldolgozását 2022. március 30-án lezártam, ekkor a felhasznált elektromos tartalmak elérhetőek voltak.

1. A SPORTESEMÉNY BIZTOSÍTÁS TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE

A sport történetét, történelmét kutató tudósok, történészek eredményei alapján a vélemények meglehetősen különböznek a sportot illetően. Ugyanis a kutatási eredmények alapján az a tézis került felállításra, hogy a sport, jelenlegi értelmezésében bizonyíthatóan nem volt jelen a 19. századot megelőzően. Természetesen a mai gondolkodás és meghatározások alapján nyilvánvalóan sportoltak, hiszen versenyeket is rendeztek, azonban nem sportként nevezték az akkori tevékenységet. A sport létezése, a koroknak megfelelően, azonban megkérdőjelezhetetlen, de valójában minden játékos tevékenységet ide sorolhatunk. Továbbá amellet a tény mellett sem mehetünk el, hogy az erőviszonyaikat összehasonlították, összemérték, vagyis versenyeztek egymással.

1.1 Sport az Ókorban

Az ókori sport tevékenység és mozgásmódok a mai kor sportjával vitathatatlan hasonlóságot mutat. A kutatással foglalkozók elsősorban az ókori görög kultúra keretein belül megvalósult tevékenységeket helyezték a középpontba. Legfőképpen azért, mert az ókori görög társadalomban a sport rendkívül fontos szerepet töltött be. Annak ellenére, hogy elnevezésében akkor még nem jelent meg a „sport” szó, a tevékenységet tekintve azonban a korábbi európai és mai kornak megfelelő futó, evező, birkózó, lövő egyéni sportokat, valamint a csapatsportok terén gyeplabda, kézilabda és futball játékot is űztek. A megrendezett sportversenyeket, erő összevetéseket különösen két, a kultúrájukban megjelenő fogalom köré fonták: agón és gimnasztika. Előbbi a férfiak tanácsát, gyűlését jelentette, mely összejövetelek alatt versenyeket szerveztek, amelyeket aztán az idő előrehaladtával egyre komolyabb és szigorúbb feltételeknek, kvázi szabályoknak feleltették meg. Gimnasztika elnevezéssel a mai magyarázat szerinti edzés munkát illették és a főként az atletizáló sportolók, különböző edzés fajtákban jártas edzők általi támogatását értették alatta. A saját szórakoztatásukra, rendszeresen megrendezett sporteseményeknek sajátos törvényekben megalkotott szabályokkal adtak keretet és a törvényeik tartalmát folyamatosan aktualizálták, mialatt a tevékenységük a korábbi rituálé-szerű mozgáskultúrából sporttá fejlődött.

A négy évente általuk megrendezett, több versenyszámot is magába foglaló olimpiai játékok népszerűségét folyamatosan újabb és újabb versenyszámok hozzáadásával bővítették és időtartamában is egyre jobban kitölték a korábban csak pár napig tartó sorozatot.

A sportesemények biztonságát tekintve a mai korbiztosítási feladataihoz hasonló komplex folyamatok nem voltak jellemzőek. A versenyek nézőinek biztonságát nem garantálta rendszabályok armadája, a szabályokat többségében a versenyszámokra vonatkoztatva fektették fel. A hellén bírák rendelkeztek közbiztonságot befolyásoló döntéshozási képességgel és törvényekben szabályozták le a szabályaikat. Például férjezett nők nem vehettek részt a versenyeken, illetve az elve veszélyesnek minősülő fegyvereket kitiltották a sportversenyekről.

1.2. Sport a Középkorban

A korai középkor a mindennapi munka tevékenység mellett nagy hangsúlyt fektettek a nagyobb tömegeket vonzó ünnepi rendezvények és sportszerű, játék tevékenységek szervezésére. Ez a három fajta főtevékenység azonban ekkor még nem igazán különült el egymástól, de része volt a mindennapoknak, ahol a szabadidős tevékenységet jelentette. Az akkori normák szerint, a mai sport fogalmának megfelelő megmérettetéseket a társadalmi rétegnek megfelelően, rendeknek megfelelően, elkülönítetten végezték, és ez a tendencia a tevékenység sporttá fejlődése és folyamatos változásai ellenére sem szűnt meg, egészen a XVI. század végéig sem. Tekintettel arra, hogy a megrendezésre kerülő versenyek a társadalomtagjai számára rendkívül jó lehetőséget jelentettek a személyes találkozásokra, szívesen és gyakran rendeztek versenyszerű eseményeket. A sporttörténeti kutatási eredmények alapján nyugodtan kijelenthető, hogy az idő előrehaladtával a mindennapi tevékenységek és a sportszerű tevékenység lassan elkülönülni látszott. A z eseményeken szigorú szabályokat vezettek be, egyre észszerűbben szervezték meg azokat és egyre jobban előtérbe került az egyéni teljesítmények mérése is.

Az uralkodói osztály a közrend és a közbiztonság megőrzése szempontjából elfogadhatatlannak tartotta, hogy a társadalom tagjai összetűzésbe kerüljenek egymással, hiszen a mai sport fogalmának megfelelő tevékenység végzése alatt nagyon gyorsan ki tudott alakulni konfliktus, amely akár tettelegességig fajult.

Gyakorlatilag ez jó alapot teremtett arra, hogy tilalmakat vezessenek be. A középkor végének közeledtével a sport és az egyéb tevékenységek közötti, elmosódott határvonalak egyre inkább kirajzolódni látszottak, köszönhetően annak, hogy a sport elegendő tevékenység végzéséhez egyre fajsúlyosabb szabályrendszereket vezettek be.

Ennek a kornak a sporthoz legközelebb álló tevékenységei a harci játékok voltak, a vezető szerepet ezen belül is a lovagi tornák adták. A XI. század derekán vezették be ezt az elnevezési formát, amely az újfajta harci játékot takarta. A XII. század végén megrendezett német birodalmi tornákon már döntő bírakat és előre felfektetett szabályokat alkalmaztak. A tornákon, csakúgy, mint az ókori görög olimpiai játékokon, a szemben álló felek közti érdekellentétet félretéve igyekeztek megőrizni a közbiztonságot, a békét, ezért a hadjáratokat is felfüggesztették.

A XVIII. századtól kezdve a sport és az egyéb tevékenység már teljesen elhatárolódott egymástól. Az eseményeket megrendezését már nem akárhol rendezték, hanem külön erre a célra kialakított küzdőtereket hoztak létre. A versenyek nagy része a gazdaságilag jól működő városokba költözött, és a sport tevékenység ekkor már a kereskedelemmel is összekapcsolódott. A városokban megrendezett sportesemény azonban jóval nagyobb közbiztonsági kockázatot jelentett, így rendkívüli jelentőséggel bírtak a tiltó rendelkezések. A labdarúgás vonatkozásban például ebből a korból származnak az első konkrét tilalmak, egyrészt a labda süvítő hangjának zavaró hatása miatt, másrészt a hadjáratba induló uralkodó a béke megőrzése érdekében tett intézkedései miatt (ezek a versenyek ugyanis nagy érdeklődés mellett és felfokozott izgalommal zajlottak) volt szükség a bevezetésükre. Mivel hosszú távon a tilalmak azonban eredményt nem hoztak, így a küzdelmek szabályosításával egyre inkább a sport kialakítása volt a cél.

1.3. Sport az Újkorban

A korai Újkorban a társadalom hanyatlása volt jellemző, amely magával vonzotta, hogy a sport jellegű tevékenységnek ne tulajdonítottak nagy jelentőséget. Mégis a kutatási eredmények azt igazolják, hogy ebben a korban kezdődött meg a mai értelemben vett sport kialakulása.

A sport kialakulásának korántsem rövid folyamatában jelentős szereppel bíró kor ez, mert az események verseny és infrastrukturális háttérét, intézményesítését kialakították. Kiemelkedő támogatás övezte a sportlétesítmények kialakítását.

Azok a tehetősök magánszemélyek, akik a versenyeket anyagilag is támogatták, ebben a korban jelentek meg először haszonszerzés céljából, továbbá a sportfogadás alapjait is ezekre az időkre datálódhatnak. A könyvnyomtatás elterjedésével pedig a szabályok is kézzelfoghatóvá váltak, írott formát öltöttek.

A körülményeknek köszönhetően az 1700-as évekből már van adat a professzionális sporttevékenységről is. Természetesen a fenti körülmények, a sportszerű tevékenységek folyamatos fejlődése odáig vezetett, hogy a mai sportágaknak megfelelő sportok kialakultak, szabályrendszerük teljes mértékben kikristályosításra került, az infrastrukturális háttér megvalósításra került. A felügyelői rendszerből játékvezetői apparátus alakult ki, és az eredmények függvényében díjazási rendszert vezettek be.

Összegzés

A tudományos felvetések egységesen egyetértenek abban, hogy a mai értelmezés szerinti sporttevékenység már az Ókorban is jelen volt, annak ellenére, hogy akkor még sem az elnevezés, sem a tevékenység tudatos végrehajtása nem volt jellemző. Továbbá nem volt jól elkülöníthető a mindennapi munkavégzéstől, szabadidős tevékenységtől. A tevékenység fejlődését azonban kétségtávol tényekkel lehet alátámasztani. Történészek kutatásainak eredményeként ma már ismert, hogy a sportszerű tevékenység végzését egyre tudatosabban és szabályozottabban végző elődök nem rövid idő alatt ugyan, de eljutottak a sportágak kifejlődéséhez, a hozzájuk tartozó szabályrendszerekkel együtt. A professzionális sport pedig ma már nem csak erőmérő, teljesítménymérő tevékenység, hanem közvetlen ráhatással üzleti és gazdasági érdekelttség is.

2. AZ ELŐKÉSZÍTÉS TEVÉKENYSÉGEI

Az előkészítés lépéseinek vizsgálata során áttekintettem az információszerzés módját, a kockázatértékelés jelentőségét és a sportesemények kockázati besorolásának minősítését.

A közelmúlt és az elmúlt évtizedek gyakorlata alapján kijelenthető, hogy a sportéleten belül a legnagyobb kihívást a sportesemények rendezésén túl az események biztonsága és a biztonság preventív tevékenységi formában történő biztosítása jelenti. A könnyebben érthetőség érdekében talán mindenekelőtt célszerű definiálni és elkülöníteni a biztonság két alapvető formáját: a magánbiztonságot és a közbiztonságot.

A magánbiztonság tekintetében könnyen megfogalmazható komplex tevékenységet összefoglaló szolgáltatásról beszélhetünk, amely a biztonság kialakításától, a fenntartásán át a megóvásáig ível át. Emlékezzünk csak a '90-es évek elején feltűnő majd viharos gyorsasággal gomba módra szaporodó, biztonsági cégek kisebb-nagyobb vállalkozások formájában történő megjelenésére. A magánbiztonság biztosítási tevékenységének komplexitása, a végrehajtás feladatainak sokrétűsége vetette fel azt a problémát, amely a biztonsági cégek szaporodásából arra engedett következtetni, hogy az állami szervek általi biztosítás egyfokú bizalmatlanságot és elégedetlenséget szült. A biztosítás színvonalának megtartása és/vagy növelése érdekében egyre több igény jelentkezett arra, hogy a korábban kizárólag állami szervek kezében lévő feladatok más kézbe is kerülhessenek, ezáltal magasabb színvonalú feladatellátássá tehető a biztonság garantálása. Olyan biztonsági megoldások kerülnek alkalmazásra, amelyek aktív tevékenységet feltételeznek annak érdekében, hogy azokat a törvénytelen cselekményeket, amelyeket szándékosan követnek el megelőzzük, elhárítsuk.

Ily módon a magánbiztonság egy variábilis szituáció és helyzet, amelyet alapvetően kettő dolog határoz meg:

1. a veszélyeztetés,
2. a védelmi és a biztonsági erőforrások.

A közbiztonság fogalma a köztudatban gyakran összeforr a rendőrséggel. A köznyelv értelmezésében a fogalom és a rendőrségnek a biztonság megőrzése érdekében végrehajtott tevékenysége szinte ugyanazt is jelent(het)i. A közbiztonság fogalma azonban ennél összetettebb dolog.

Egyrészt jelenthet olyan állapotot, amelyben a személyek és szervezetek élete, funkciói vagy az általuk birtokolt tárgyi eszközök, javak törvénytelen atrocitásnak nincsenek kitéve. Másrészt értelmezhető úgyis, mint az értékek összességének védelme, amely az adott állam biztonsági célja.

Tekintettel arra, hogy a biztonság azonban ennél jóval komplexebb dolog, ahogy az már korábban említésre került, gyakorlatilag a közbiztonság vonatkozásában az állam által végrehajtott intézkedések mellé felsorakoztathatjuk az önkormányzatokat, a civil önvédelmi szervezeteket és a magánbiztonsági kisebb-nagyobb vállalkozásokat is, hiszen mindezen szereplők kollektív tevékenysége és együttműködése a biztonság megteremtésében és fenntartásában megkérdőjelezhetetlen.

Az alábbi fogalmak meghatározása a diplomamunka logikája szempontjából kiemelkedő jelentőségű:

A szervező: A sportrendezvények általános felelőse. A sportot szabályozó 2004. évi I. törvény a sportról (a továbbiakban: Stv.) alapján sporteseményt „jogi személy, vagyis gazdasági társas vállalkozás, egyesület, illetve szövetség vagy büntetlen előéletű természetes személy szervezhet”.^[1,9.o.] Alapvető feladatai és felelőssége a sporteseményen részt vevők érdekében a bűnmegelőzés, a személyi biztonság és a személyek birtokában lévő értékek védelme. Ennek érdekében megfogalmazza, és hirdetményyszerűen elhelyezi a létesítmény területén, beléptetési pontokon, valamint a belépésre jogosító okmányokon a sportesemény látogatásának feltételeit.

A rendező: Kettős fogalom. Egyrészt „Rendező szervnek csak a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységről szóló törvény hatálya alá tartozó – külön jogszabályban meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő, és sportrendezvényen való rendfenntartásra felkészített – egyéni vagy társas vállalkozás vezetője vagy alkalmazottja, rendezőnek személy- és vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói képesítéssel rendelkező személy bízható meg.”^[1,12.o.]

Másrészt a sporteseményt szervező által, a rendezvény biztosításának lebonyolításával megbízott szerv.

Szurkoló/néző: a sporteseményt, rendezvényt látogató személy, aki a meghatározott belépési feltételeknek maradéktalanul megfelel. A sportesemény biztonsági előírásait betartja, nem veszélyezteti a többi résztvevő testi épségét és vagyoni javait.

Rendbontás: az általános magatartási normáktól eltérő, a sportesemény nyugalalmát és rendjét megzavaró, spontán vagy provokációs céllal kialakult, szabályszegő viselkedés és az általa okozott rendzavarás.

2.1. Jogi szabályozás

A sportesemények biztonságának és biztosításának jogi szabályozása egyrészt európai uniós másrészt hazai jogszabályokon alapszik. A sport fogalmát az Európai Tanács által kiadott Európai Sport Charta [11] és a Sportetikai Kódex [12] egyértelműen meghatározza. A biztosítás vonatkozásában és annak végrehajtásában, valamint az együttes biztonsági követelmények támasztásával kapcsolatban az európai és a hazai jogszabályok alkalmazása szorosan összeköthető, együttesen vonatkozó. Ugyanis a hazai sportesemények biztosításának jogi háttéréül szolgáló szabályzók kidolgozása során az európai uniós irányelvek, ajánlások nem hagyhatók figyelmen kívül. Ezáltal egységes biztonsági megoldásokat tudnak kialakítani a hazai és a nemzetközi szint vonatkozásában. A szabályzatok a sportrendezvényeken gyakorlatilag minden olyan tevékenységet, magatartást, megnyilvánulási formát, amely politikai, faji, vallási megkülönböztető, becsmérlő vagy félelmet, riadalmat keltő, tiltanak.

A sportrendezvények biztosításának és biztonságának jogi háttéréről a sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban Stv.), a sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm.rend.), a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény, valamint a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet rendelkezik. A törvény rendelkezéseiben kerülnek meghatározásra egy sportesemény legfontosabb szereplői, szervezők és rendezők, valamint az eseményen bármilyen formában résztvevők jogai és kötelezettségei.

A fent említett jogi háttér a labdarúgás, valamint további, a Korm.rendeletben meghatározott látványsportok tekintetében a hazai és nemzetközi szabályzók felül a sportág Nemzetközi és európai Szövetségeinek rasszista, homofób, kissebségek jogait sértő, kirekesztő verbális megnyilvánulásokkal, gesztusokkal, transzparenszekkel, jelképekkel kapcsolatos szigorúan megalkotott szabályzóit is figyelembe kell venni.

A jogszabályi háttér a valós végrehajtás során a sportági szövetségek nemzetközi és hazai sportesemények biztosítására vonatkozó biztonsági szabályzatainak előírásaival közösen teremti meg a biztosítás feltételeit oly módon, hogy az szabályzatokban foglaltak a gyakorlati megvalósítás a végrehajtás módszerében, a személyi állomány és szolgálati állatok, valamint a technikai eszközök együttes alkalmazásában jeleníti meg.

A sportrendezvényekre vonatkozó speciális szabályok a Korm.rend. alapján az alábbi sportágakra és eseményekre terjednek ki:

„a) a labdarúgás, a kézilabda, a kosárlabda, a vízilabda, a jégkorong sportágak országos sportági szakszövetsége által, illetve közreműködésével szervezett versenyrendszer legmagasabb bajnoki osztályában szervezett mérkőzésekre, a legmagasabb bajnoki osztályban szereplő sportszervezetek részvételével megtartott nemzeti kupamérkőzésekre, a nemzetközi kupamérkőzésekre, valamint a nemzeti válogatottak mérkőzéseire;

b) az a) pontban megjelölt sportágak esetében minden, az a) pontban meg nem határozott mérkőzésre - labdarúgás sportág esetén ideértve a második legmagasabb bajnoki osztályban szervezett mérkőzéseket, az edzőmérkőzéseket és a nem versenyrendszerben szervezett mérkőzéseket (sportrendezvényeket) is -, feltéve, hogy azokon néző jelen lehet, és

ba) a résztvevő sportszervezetek szurkolóival szemben - a csapatuk részvételével megrendezett sportrendezvénnyel összefüggésben a sportrendezvény időpontját megelőző 1 évben - jogsértő cselekmény elkövetése miatt rendőri intézkedésre került sor,

bb) a sportszervezetet a sportrendezvény szervezésével összefüggő mulasztás miatt a sportszövetség fegyelmi eljárás során jogerősen elmarasztalta,

bc) olyan körülmény merült fel, amely a szurkolók, illetve a szurkolótáborok közötti várható összecsapásra utal,

bd) a mérkőzést megelőzően három munkanappal értékesített belépőjegyek, illetve bérletek száma meghaladja a sportlétesítmény befogadóképességének 70%-át, de legalább az ezer főt, vagy be) a vendégszurkolók részére a mérkőzést megelőzően három munkanappal értékesített jegyek száma meghaladja a rendelkezésükre bocsátott jegyek 90%-át, de legalább az ötszáz darabot;

c) ha a közterületen megtartott sportrendezvényen a résztvevők és a nézők együttes száma az ötezer főt várhatóan eléri, vagy a sportrendezvény megrendezése jelentős forgalomkorlátozással, illetve forgalomeltereléssel jár.”[2]

Természetesen az infrastrukturális háttér vonatkozásban, a létesítmények érvényben lévő szabályozásai, munka-, tűz-, környezetvédelmi szempontjai és azok adott helyszínre vonatkozó rendszabályai ugyancsak mérvadóak.

A jogi szabályozás bejelentés vagy engedélykötelesség esetén határidő tekintetében pontosan megszabott, de a jogszabályi feltételeket minden rendezvény esetén, a végrehajtás megkezdése előtt ellenőrizni kell.

2.2. Információ kutatás

Egy kiemelt biztonsági kockázatú sportesemény biztonságán napjainkban már nem csak a fizikai biztonság értendő. Fellelhető egy úgynevezett logikai komponens is, és a közösségi média szerepe ezen a téren elég nagy. Szakemberek, akik a nagy volumenű sportesemények biztonságos lebonyolításában jártasak, egészen egyszerű módon, technológiát használnak fel arra, hogy a közösségi média felületén keresztül vagy éppen onnan, a publikus információkból, kulcsszavas kereséssel, lehetséges fenyegetések után kutatnak. Ez a fajta információszerzés elképesztően fontos napjaink rendezvényeinek biztonsága vagy védelme szempontjából. Gondoljunk csak bele, a szakember, gyakorlatilag akár teljes képet is kaphat az eseményen résztvevők előzetes szándékairól, sőt a rendezvény alatti, várható viselkedéséről is. A számítógépes programok fejlődésének köszönhetően az információszerző technológiák és a fizikai, mechanikai védelmi eszközök együttes alkalmazása az esetek nagy többségében eredményre vezet. A fenyegetések mindennaposnak mondhatóak alapesetben is, azonban a kiemelt eseményeket megelőzően nyilvánvaló erősödésük tapasztalható, amely a bűnüldöző és magán biztonsági egységek dolgát jelentősen megnehezíti.

2.3. A kockázatértékelés

A sporteseményt, mérkőzést szervező városok többsége már rendelkezik némi tapasztalattal mérkőzés biztosítás terén. Azonban a tapasztalat nem ér fel egy mérkőzés intenzitásával és biztonsági igényével. Sok esetben és gyakran előfordul, hogy a rendezésben „rutinosnak” mondható városok is jelentős és eltérő kihívásokkal szembesülnek egy nemzeti vagy nemzetközi esemény biztonsága és védelme terén. Nehezítő tényező, hogy ezek az események egy tisztességtelen szándékú ember számára tökéletes és elsődleges célpontok.

Továbbá a szokványos incidensekkel is számolnunk kell, hiszen nem egy esetben tör ki verekedés a lelátókon, a játéktérre hatolnak be illetéktelenek vagy éppen lopás és egyéb hasonló esemény következik be. Speciális események is kihívás elé tudják állítani a biztosításért felelős szerveket.

Példaként nézzünk, meg mi történik, amennyiben egy város ugyanazon a napon két, nagy sporteseményt bonyolít le. Legyen a kettőből az egyik egy maraton futóverseny. Ebben az esetben a biztosításért felelős szerv feladata bonyolulttá válik, hiszen a város forgalmát a maraton kijelölt pályájának nyomvonaláról másik útra kell átterelni és/vagy nagy létszámú tömeget kell egyik eseményről a másikra átterelni.

Más esetekben előfordulhat, hogy az eseményhez kapcsolódóan, nyilvános területeket élményterületekké alakítják át, a köznyelvben szurkolói zónaként nevezzük őket. Ez egy speciálisan olyan biztosítást igényel, amelyre alapesetben, az esemény helyszínén nincs szükség. Ebben az esetben a biztonsági technológiát úgy kell alkalmazni, hogy a biztosító szervek számára „szem és fül” legyen a helyszínen, hogy a helyzetfelismerést (a más játékoknál vagy rendezvényeknél) nagyobb mértékben biztosítsa.

Ezen tényezők miatt kell az események biztosításának tervezését jóval a megrendezés időpontja előtt megkezdeni és a folyamat korai szakaszának a főszereplője a bűnildözés kell, hogy legyen.

2.4. Kockázati besorolás

A sportesemények infrastrukturális fejlődésével és látogatottsági indexének növekedésével új fogalom bevezetése vált szükségessé. A sportrendészet fogalmának bevezetésében hatalmas szerepet játszanak azok a tényezők, amelyek napjaink sporteseményeit jellemzik.

Az egyéni és csapatsportok tekintetében is elmondható, hogy az eseményeket egyre nagyobb számú látogatók száma tömegeseménnyé minősíti át. Az események egyre gyakrabban válnak teltházassá, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy nem csak az eseményen, hanem az előtt és után is többletfeladatot ró a biztonságért felelős szervekre, a résztvevők több ezrének szempontjából.

A sport és sportesemények nagy része már nem kifejezetten csak sport vonatkozású, hanem üzleti célú események is, gyakran tarkítva látványelemekkel, amelyeknek a megrendezése folyamatos „ébredés” készíti a biztonsági szakemberek elméleti és gyakorlati csoportját is. A váratlanul bekövetkező események és a szinte már állandónak mondható terrorfenyegetettség folyamatosan újra definiáltatja a biztonság fogalmát és ez által a lebonyolítás során alkalmazott módszereket, technológiákat is. A sportesemények szervezése során több, állami szerv szoros együttműködése, kooperációja válik szükségessé és elengedhetetlenné.

A sportszervezetek, szak és sportági szövetségek által megszervezésre kerülő sporteseményeket a kockázati szempontok alapján három csoportba sorolhatjuk:

- Normál,
- Fokozott,
- Kiemelt biztonsági fokozatú.

A sportesemények biztonsági kockázat szerinti megítélése egy, több delegált tagból álló bizottság feladat, amelynek megnevezése: Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Bizottság (a továbbiakban: Bizottság). A minősítési feladatok végrehajtására a rendőrség delegáltjai közül elnöki funkciót betöltő tag vezetésével működő Bizottság az alábbi szervezetektől érkező küldötteket foglalja magába:

- a) „az ORFK;
- b) a katasztrófavédelem;
- c) az Országos Mentőszolgálat;
- d) az Országos Bírósági Hivatal elnöke;
- e) a Legfőbb Ügyészség;
- f) a sportigazgatási szerv;
- g) a sportágak országos sportági szakszövetségei által delegált szakértők.

A bizottságba az ORFK 6 tagot, a többi résztvevő 1-1 tagot delegál. A Minősítő Bizottság elnökét az országos rendőrfőkapitány jelöli ki.” [3,154.o.]

A jogszabályokban meghatározott sportesemények minősítését a rendezvény szervezőjével való egyeztetést követően a Rendőrség a Bizottság minősítő javaslatát figyelembe véve hozza meg. Tekintettel arra, hogy a sportági szövetségek a versenynaptáraikat a versenyrendszer megkezdése előtt 20 nappal kötelesek az Országos Rendőrfő-kapitányságnak (a továbbiakban: ORFK) megküldeni, a Bizottságot az Elnök az esemény előtt 18 nappal hívja össze.

Azokban a sportágakban, ahol versenynaptári kiírás nincsen, 10 nappal a megrendezésre kerülő esemény előtt kell a minősítést megtenni, együttműködve a helyileg illetékes Rendőrkapitánysággal, az erről született döntést pedig 5 nappal előtte kell meghozni.

A versenynaptári kiírás alapján megrendezésre kerülő események vonatkozásában minimum 18 nappal az eseményt megelőzően kell a minősítést elvégezni, a minősítésre vonatkozó döntést legkésőbb a megrendezés előtt 15 nappal kell meghozni.

A Bizottság munkájának működését a Nemzeti Sporthivatal elnöke által meghatározott ügyrend szabályozza. Ugyanezen Hivatal látja el a Bizottság Titkársági feladatait is. Amennyiben egy sportesemény nem kerül a kiemelt biztonsági fokozatú minősítésre és az esemény kapcsán új, a döntés meghozatalát befolyásoló körülmény merül fel, akkor a szervező kérelmezheti a Bizottság összehívását az elnöktől. Az elnök a kérelmet elbírálja, és az eseményt minimum 5 nappal megelőzően összehívja a Bizottságot, amely kiemelt minősítést állapíthat meg.

2.5. Eltérő biztosítási kritériumok

A kockázati tényezők alapján az alábbi, eltérő biztosítási szabályok lépnek életbe:

- Normál biztonsági fokozat esetén: a sporteseményt szervező a Rendőrség biztosítási feladatokba való bevonását térítés ellenében veheti igénybe.
- Azonban, amennyiben olyan körülmény, szituáció következik be, amely alapján a rendőri közreműködés indokoltá válik, a szervező köteles térítés ellenében igénybe venni azt.
- Fokozott biztonsági fokozat esetén: a szervezőnek, az előre látható kockázat bekövetkezésének nagyobb esélye miatt, a rendezvényt megelőző 15 napon belül meg kell igényelnie a rendőrség biztosítási feladatokba való, térítés ellenében történő bevonását.

Ezen felül a szervező kötelezettsége továbbá a biztosítás végrehajtásában résztvevők számát a rendőrség által meghatározott létszámba megemlíteni, a belépésre jogosító igazolásokról információt szolgáltatni, az eseményre érkezők parkoltatását biztosítani, és a rendezőkről a rendőrségnek információt szolgáltatni.

- Kiemelt biztonsági fokozat esetén: a sportesemény biztosítását a megrendezés helyszínén, létesítményen belül, a rendőrség közfeladatként látja el.

Labdarúgó mérkőzések esetében, tekintettel arra, hogy a legnépszerűbb látványsportról van szó, a szervező kötelezettsége az alábbi teendőkkel egészül ki:

1. a vendégcsapat szurkolóinak szervezett utaztatását megszervezni,
2. az utazás során a vendégcsapat szurkolói létszámának függvényében a megfelelő létszámú utazásbiztosításról gondoskodni,
3. a beléptetésben a rendezvény helyszínén közreműködni.

Összegzés

A kiemelt kockázatú mérkőzések előkészítésének vizsgálata során megállapítottam, hogy a Minősítő Bizottság döntése értelmében kiemelt kockázatúnak minősített sportesemények tekintetében hatalmas jelentőséggel bír a megfelelő információk beszerzése és az információfeldolgozás eredményeképpen és annak következményeként elkészítendő kockázatértékelés, amely az eltérő biztonsági kritériumok alapjául szolgál.

3. AZ ÉLŐERŐ, MINT A BIZTOSÍTÁS "ESZKÖZE"

A sportesemények biztosítása komplex feladatrendszer, amely a szervező és rendező oldaltól maximális együttműködést vár el, a személyi állomány, szolgálati állatok és az alkalmazott technikai eszközök alkalmazását illetően is. A feladat végrehajtás során a biztosítás elemeinek interoperabilitás elengedhetetlenül szükséges. A diplomamunkám ezen fejezetében a biztosítás személyi állományát vettem vizsgálat alá.

Az analízis során megállapítottam, hogy a biztosítás végrehajtásában a rendező által foglalkoztatott és a hivatalos, rendőri szerv állománya különíthető el.

3.1. Humán erőforrás

Az élőerő egyik tényezője a humán erőforrás. Ebben a fejezetben a biztosítást végrehajtó állomány vizsgáltam meg, egyrészt a rendező, másrészt a biztosításba az eseményeken váratlanul bekövetkező minősítés változás következményeként bevonásra kerülő hivatalos, rendőri állomány vonatkozásában.

3.1.1. A rendező, biztosítást végrehajtó személyi állománya

Az alapfogalmak definiálása során meghatározásra került, hogy a sportesemény szervezője a biztosítási feladat végrehajtására, a biztosítás lebonyolítására, szerződéssel, rendező szervet bízhat meg. A rendező szervet a Stv. meghatározott előírásainak meg kell feleltetni, a következők szerint *„A rendező szervnek csak a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló 2005. évi CXXXIII. törvény hatálya alá tartozó egyéni, vagy társas vállalkozás bízható meg. A sportról szóló 2004. évi I. törvény módosítása alapján, sportrendezvényen csak az lehet rendező, aki egyéni, vagy társas vállalkozás vezető tisztségviselője vagy alkalmazottja, és olyan képesítéssel rendelkezik, amely megfelel a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek, ezen felül pedig sportrendezvényen való rendfenntartásra felkészítették. Tehát, aki ebben a minőségben vesz részt a rendezői feladatban annak képzettséggel kell rendelkezni. [4,202.o.]*

A biztosítás lebonyolításában a rendező köteles a szervező utasításai szerint eljárni, az általa szervezett felkészítéseken részt venni, a hatályos jogszabályoknak és előírásoknak megfelelően munkát végezni.

Pontosan ismerni kell a beléptetés során alkalmazott ruházat-, és csomag átvizsgálási technikák előírásait, amelyek a gyakorlati végrehajtást szabályozzák továbbá kiemelt figyelmet kell fordítani a különösen veszélyes eszközökre, amelyek bevitele a rendezvényen résztvevők biztonságát veszélyeztetné. Az események résztvevők számára a rendező személye egyértelműen beazonosítható kell legyen.

A korábbi gyakorlattal ellentétben, amikor a személyi állomány megkülönböztető mellényének hátán a „RENDEZŐ” felirat volt látható, később a „SECURITY”, ma már sokkal elterjedtebb, gyakoribb, és jóval aktuálisabb a nemzetközi környezetből átvett és azzal egységes „STEWARD” kifejezés.

1. ábra A rendező külső azonosítója ¹

A biztosítási feladatok gyakorlati végrehajtását az alábbi szakaszokra bonthatjuk:

- eligazítás – létszám, felszerelés ellenőrzése, személyre szóló feladatok meghatározása;
- készenlét – felkészülés a feladat végrehajtásának megkezdésére;
- végrehajtás – a meghatározott feladatok szakszerű végrehajtása;
- értékelés.

¹ rendező mellény - Bing images, security mellény - Bing images, steward pich high - Bing images tartalmak alapján a szerző saját szerkesztése

Tényként megállapítható, hogy a jelenleg sportrendezvények biztosításának végrehajtásába bevont állománynak a kiválasztása és felkészítése nem teljesen arányos a rájuk bízott feladatok fokozataival. A végrehajtó állománnyal szemben olyan speciális, a szakmai igényeknek megfelelő követelményrendszer felállítására lenne szükséges, ami túlmutat a korábbi évtizedek tapasztalatán, az „egy mozdulattal belépésre jogosító ticket széttépésén”.

A szakember képzés terén a szervezett formában elérhető, szakmai tanfolyamok időtartama meglehetősen kevés, általában 200-250 órában kerül megállapításra, de korábban gyakran 40 órás képzéssel is alkalmaztak végrehajtó állományt. A képzési paletta kínálata nem túl széleskörű, a biztosításban résztvevő személyi állomány alapképzésének tekintetében.

A közép vagy felsőfokú végzettséggel nem rendelkezők körében nagyobb az érdeklődés a személy -, és vagyonőr képzések iránt, de tényleges szakmai tudásuk hagy némi kívánni valót maga után, elég csak arra gondolni, hogy a vállalkozási formában működő, rendezői feladatokat ellátó szervek napjainkban, a munkaerő piac egyéb szereplőjéhez hasonlóan, nagyfokú munkaerőhiánnyal küzdenek.

A képzések követelményeinek való megfelelés tehát egy alacsony színvonalú belépési tudást is megenged.

Szemben a sportesemények biztosításában fellépő egyre szélesebb körű szakmai ismereteket igénylő feladatok végrehajtásával, a rendező alsóbb szintű kollégáinak képzését sem a rendezői feladatok teljesítésével megbízott cégek, sem pedig a rendőrség szakértői nem végzik. Annak ellenére, hogy a Stv. -ben meghatározásra kerültek olyan speciális képzési feladatok, amelyek a biztosításban résztvevők oktatására, felkészítésére vonatkoznak rendőrségi szervezésben, a gyakorlatban ennek a megvalósulása nehézkes, összehangolódás és megállapodások hiányában nem is kerülnek sem megszervezésre, sem végrehajtásra. A vállalkozások, amelyek a biztosítási feladatok végrehajtására meg vannak bízva, nem rendelkeznek olyan jogosultságokkal, hogy a képzéseket megtarthassák. A biztosítási feladatokban résztvevők képzésére a legmegfelelőbb egy jogszabályi szinten szabályozott, egyértelmű és egységes képzési követelményrendszer felállítása lenne optimális. 2020 előtt semmilyen továbbképzési szint nem volt elérhető a képzési jegyzékben. 2020-ban az útjára indult a Rendezvényszervezés-Sportbiztonság továbbképzési szakirány, amely remekül ötvözi a sportmanagment és a sportbiztonság szakmai témaköreit.

A rendező feladatok sokrétűsége és a feladatok megosztásából adódó tevékenységek igénylik is egy megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkező szakemberek alkalmazását.

A sportrendezvények biztosításának szempontjából a rendező a feladatmegosztás során az alábbi feladatokat hajtja végre:

- rendelkezésre bocsátani a rendezvény biztosításához szükséges létszámot,
- a beléptetés lebonyolítása során ellenőrzi a belépésre jogosító okmányokat és biztonsági checket hajtani végre egyrészt a csomagok, másrészt a ruházat átvizsgálásával, kiemelt figyelemmel a különösen veszélyes tárgyak bevitelének megakadályozására,
- a rendezvényre érkezők eligazítása, a létesítményekkel kapcsolatos információk átadása, ugyanakkor a nézők vándorlásának megakadályozása, szektorok lezárása,
- a nézők viselkedésének folyamatos monitorozása,
- a létesítményben tartózkodók védelme,
- a rendezvénybiztosítási előírásokon túl az egyéb szabályozókban meghatározottak végrehajtása, pl. a menekülési utak biztosítása,
- a jogellenes cselekmények megelőzése, az esetlegesen tetten ért elkövetők átadása a rendőrségnek,
- a létesítményen kívüli-belüli parkolók, technikai eszközök, felszerelések védelme,
- a pirotechnikai eszközök alkalmazásából adódó veszélyek megszüntetése,
- a rendőri intézkedések támogatása, jogszerű kényszerítő eszközök alkalmazása.

A feladatok komplex mivolta, a társ és egyéb szervekkel történő együttműködés szempontjából a rendező személyi állomány egy klasszikus értelemben vett rendező feladatokat lát el, amely a végrehajtás során, a kompetenciák hiányában, soha nem veheti át a rendőrség szerepét. A szervező felelősége azonban a rendező személyi állományát a rendőrséggel való együttműködésre felkészíteni. Ugyanakkor a rendezői feladatok ellátásából adódóan tisztán látszik, hogy valóban szükséges olyan végrehajtó állomány, amely megfelelő elméleti és gyakorlati tudással felvértezve képes biztonságosan, eredményesen és hatékonyan a sportrendezvényeket megszervezni.

Ismeri:

„a sportlétesítmények üzemeltetésére vonatkozó legfontosabb műszaki ismereteket, hazai és uniós joganyagokat;

a sportrendezvények tervezésével, szervezésével, lebonyolításával kapcsolatos hazai és nemzetközi szakismereteket, menedzsmenttudást;

a sportrendezvények sportbiztonsági kérdéseivel összefüggő hazai és nemzetközi szakmai ismereteket és gyakorlatokat;

a sport- és biztonságmenedzsmenthez kapcsolódó vezetési, szervezési ismereteket, alkalmazott gyakorlatokat;

a biztonságtechnikai és egyéb sporttechnikai ismereteket és ezek gyakorlati alkalmazását;

az intézkedéstaktikai ismeretek gyakorlati átadásának fogásait; a sportmarketing és a kommunikáció gyakorlati kérdéseit.” [5]

A sportesemény biztosítás végrehajtóinak egyik fő, alapfeladata a sportesemény hivatalos résztvevőinek és biztonságuknak a megoldása, a helyszínrre érkezéstől a kilépésig, és az esemény ideje alatti kísérése. Hivatalos résztvevőnek számítanak az egyéni sportolók, játékosok, hazai és vendég csapatok, a sportágak szerinti versenybírók, csapatsportok esetén játékvezetők, az ellenőri minőségben tevékenykedők, a sportági szövetségek és klubok képviselői, a rendezvényre meghívottak.

A hivatalos résztvevők biztonságának garantálása nagy mértékben függ a biztosítás végrehajtói állomány szakmai felkészültségétől, hiszen nekik a lehető legtöbb és legpontosabb információ megszerzésére van szükségük ahhoz, hogy a végrehajtás szakmailag megkérdőjelezhetetlen legyen. Pontos információra van szükség a

- *„megérkezésük idejéről, a beléptetés helyéről;*
- *gépjárműveik típusáról, a rendszámáról, azok elhelyezéséről;*
- *melyik bejáratot veszik igénybe belépésük alkalmával;*
- *milyen útvonalon közlekednek a sportlétesítményben;*
- *milyen helyiségeket keresnek, kereshetnek fel;*
- *hol foglalnak helyet a sportrendezvény helyszínén;*
- *van-e elkülönített hely számukra biztosítva;*
- *milyen speciális feladatot látnak el a sportrendezvényen;*
- *a mérkőzés előtt, a szünetben és a mérkőzés végén van-e hivatalos feladatuk;*

- *távozásuk idejéről, kiléptetésük helyéről;*
- *a járművükhöz való biztonságos kísérésük módjáról” [L.59-60.o.]*

A biztonság tekintetében kiemelt védelem illeti meg a vendégcsapatok összes tagját, a kísérőiket, a stábok tagjait.

Mérkőzések tekintetében a csapatok általában a nézők előtt érkeznek a helyszínre, így a létesítménybe való bejutás biztosítása nem a legfontosabb tevékenység, bár a kiemelt biztonsági kockázatú események tekintetében a megrendezésre kerülő örök rangadók esetében ennek a tevékenységnek az elvégzésére is felkészültnek kell lenni. Az esemény ideje alatt előforduló rendbontások bekövetkezésekor, amelyeket példának okért a vendégcsapat jobb szereplése, esetleges győzelme is generálhat, a játékosok számára az öltözőbe kísérést és a helyszín biztonságos elhagyását szakszerűen és esetlegesen a rendőrség bevonásával kell megoldani.

A rendező egyik leglátványosabb és biztonsági szempontból kiemelkedő jelentőségű feladata a nézők beléptetése a rendezvényre. A rendelkezésre álló innovatív biztonságtechnikai eszközök és megoldások széleskörű tárháza kerül alkalmazásra és kiépítésre a sportesemények helyszínén, amelyek segítségével a rendező személyi állomány a belépésre való jogosultság ellenőrzésén, a beléptetésén, a személyek és csomagok átvizsgálásán át, amely a különösen veszélyes tárgyak kutatására és kiszűrésére irányul, a belépni szándékozó személyek tudat módosító szerek használatának ellenőrzésén, a tiltott jelképek, lobogók birtoklásán keresztül egy sok oldalú tevékenység végrehajtásával tudja a biztonságot veszélyeztető tárgyakat, eszközöket és viselkedést kiszűrni.

A sporteseményen résztvevő sportági képviselők, szövetségi delegáltak és ellenőrök biztonságának helyzete speciális, hiszen nem a kiemelt kategóriába tartoznak alapvetően, azonban a tisztségükből, az eseményen betöltött szerepük alapján alanyai lehetnek egy esetleges atrocitásnak. Az ellenőrök általában ilyen szempontból a legveszélyesebb helyzetűnek mondhatók, hiszen ők a nézőtérén, lelátókon foglalnak helyet, biztosításuk megoldása nem egyszerűsíti meg a rendező dolgát.

Ugyanez a helyzet a meghívott vendégekkel, akik lehetnek közjogi méltóságok, állami és önkormányzati szintű vezetők, neves közéleti személyek, akik egy megrendezésre kerülő sportesemény tekintetében általában protokolláris szerepet töltenek be, ünnepélyesen nyitják vagy zárják a rendezvényt, éremosztásnál tevékenykednek, eredményhirdetési ceremóniát bonyolítanak le.

A meghívott vendég pozíciójukból, tisztségükből adódóan saját biztonsági személyzettel rendelkeznek, a rendező feladata az ő munkájuknak a kiegészítése, segítése.

3.1.2. A rendőrség, biztosításba bevont személyi állománya

Ahogy a sport és sportágak területén megkülönböztetünk csapatsportokat, a rendőrség egyes feladatainak ellátásához is elengedhetetlenül szükséges a kötelék vagy rendőrségi berkekben „csapaterő” - nek hívott szolgálati forma alkalmazása, bevetése. A nagy volumenű rendezvények tekintetében mindenképpen a rendőrségi csapatszolgálati tevékenység szükségessége merül fel. A jelentős rendőri jelenlétet igénylő szolgálati feladatok körébe tartozik a rendezvény, sportesemény biztosítás is. A korábban már említett, védelmi szempontból történő besorolás alapján háromfajta sportrendezvényt különböztetünk meg, a

- normál,
- fokozott,
- kiemelt biztonsági kockázat minősítésűt.

Kiemelt biztonsági kockázatú sportesemények tekintetében a helyszín biztosítását a rendőrség közfeladatként, térítésmentesen végzi. A csapaterő alkalmazás a rendőrségi feladatok ellátásának sajátos módja, hiszen a kötelékbe bevont állomány vezetését egy személy, egy parancsnok látja el, akinek parancsára a feladat végrehajtását taktikai szabályok alkalmazásával biztosítják, valamint a parancsnok döntése alapján kerül sor a sportesemény helyszínén kialakult rendbontás megfékezésére, felszámolására irányuló tevékenységek, kényszerítő eszközök bevetésére. A biztosítás parancsnokának feladat szerteágazó, már az eseményt megelőzően is adódnak kötelezettségei a létesítménybejárás, a Biztonsági Terv készítés, a tájékoztató és a kapcsolattartási feladatok kapcsán. A híradó és hangosító berendezések tekintetében a parancsnoknak közvetlen hozzáféréssel kell rendelkeznie, különösen azokban az esetekben, amikor a rendbontás során a rendezvény látogató nézőket összességében kell tájékoztatnia. A parancsnoknak kijelölt helyettese van, szakmai kompetenciái, felkészültsége nem térhet el az aktuális parancsnoki feladatokat ellátó személyétől. A szervezővel történő egyeztetések nagyon lényegesek, a biztonság és a rend fenntartása kapcsán hozott döntéseket illetően.

A Magyarországon megrendezésre kerülő hazai és nemzetközi sportesemények vonatkozásában a sportlétesítmények és azok környezetében a rendőri biztosítási feladatok végrehajtó állományát többségében a Készenléti Rendőrség (a továbbiakban: KR) adja.

A biztosítás végrehajtásának érdekében „A rendezvények biztosítására rendelkezésre álló rendőri erők a vezetési pontra, a rendezvény helyszínén (a létesítményen) belüli belső biztosítócsoporthoz, a rendezvény (létesítmény) helyszínének közvetlen és távolabbi körzetében szolgálatot teljesítő külső biztosítócsoporthoz, a biztosításparancsnoki közvetlen szolgálati csoportokra, valamint tartalékra tagozódhatnak.” [6.247.pont]

A vezetési pont helyszínén, belül vagy a közvetlen közelben berendezett, a nézőktől védett, elkülönített helyen lévő operatív vezetési hely, ahol a biztosítás parancsnoka és kevés számú beosztott állomány tartózkodik.

A belső biztosító csoportba az az állomány kerül elhelyezésre, akiknek a feladata a rendezői feladatokat ellátók megerősítését, rendfenntartást, a rendbontók, hangadók szektorokból történő kiemelését, a szektorok szeparációs célú zárását, kiemelt személyek védelmének biztosítását vagy tartalék beosztás ellátását szolgálja.

A külső biztosító csoport feladatait tekintve járőrözési, forgalomirányítási, parkolók biztonságát védő és fenntartó, valamint tartalék tevékenységet látnak el.

A biztosítás parancsnoka események előfordulása esetén a további rendőri szakmai feladatok végrehajtása érdekében a saját alárendeltségében végeztethet munkát a megfigyelő, az előállító, a nyomozó és egyéb szakfeladatokat ellátókkal.

A végrehajtó állomány rendezvény és sportesemény biztosító tevékenység végrehajtására irányuló szakmai felkészítése folyamatos.

A kiemelt biztonsági fokozatú sportesemények kapcsán a kiképzés nem csak a sportesemény belső és külső helyszínének biztosítására korlátozódik. Hozzá tartozik az esemény nézőinek, különösen a vendég szimpatizánsok utazásának, és az általuk használat útvonalaknak az ellenőrzése is.

A tömegközlekedési eszközökön, szervezeten utazó szurkolók, kísérése, a közlekedési eszközökön és csomópontokban fokozott rendőri jelenlét, ellenőrzés megszervezése, forgalomirányítási feladatok végrehajtása, gyalogos forgalom felügyelete, kíséréte, útvonalzárak létesítése kordon elemek alkalmazásával, ellenőrző pontok működtetése a különösen veszélyes eszközök előzetes kiszűrésére.

A rendezvény helyszínének külső és belső parkolóiban a rend fenntartására, valamint a szurkolók szeparálása, szükség esetén a rendelkezésre álló eszközök alkalmazásával, gondoskodni kell. Az előkészítés és a biztosítás megtervezésének során az előforduló események kialakulásakor rendőri reakcióra a biztosítás parancsnoka és állománya felkészült legyen, a végrehajtáshoz szükséges tárgyi feltételek rendelkezésre álljanak, valamint a szolgálati csapatok munkájának mozgástere biztosított legyen, főként amennyiben tényleges beavatkozásra kerül sor.

A biztosítás egyszemélyes parancsnokának döntése alapján a sportesemények helyszínén, csoportosan elkövetett, személyi és anyai javakat veszélyeztető megmozdulás esetén kényszerítő eszközök alkalmazására, rendkívüli és súlyos esetben akár tömegoszlatásra is sor kerülhet, azzal a céllal, hogy a törvényes magatartást kikényszerítse, a rendbontást felszámolja, helyreállítsa. A tömegoszlatás eszközeként, a feladat végrehajtásba vezényelt állomány oszlató-csoportjának alcsoportjaként kerülhetnek alkalmazásra a kutyás és lovas alcsoportok.

A kutyás alcsoportok szerepe főként a mögöttes területeken és az oszlatóalakzatok szárnyainak biztosítási feladatiban, a keletkezett rések zárásában, és az átjutó, törvényellenes tevékenységet folytató személyek elfogásában nyilvánul meg.

A lovas alcsoport szerepe azokban az esetekben bír nagy jelentőséggel, amikor az egyéb eszközök alkalmazása által a tömegben elég szabad hely keletkezik és a kijelölt terület elfoglalását a gyalog járőrök megerősítésével érik el.

3.2. Szolgálati állatok

A rendőrség állományába a jelenleg érvényben lévő utasítás alapján szolgálati állatként kutya és ló rendszeresíthető. Nyilvántartásuk a humán erőforrás tekintetében is használatos, az országos rendőrfőkapitány által jóváhagyott állománytáblában való rendszeresítéssel és a területileg illetékes szerveknél a névszerinti állománynapló vezetésével történik. Szolgálati állatok alkalmazására a rendőri szaktevékenység sok területén sor kerülhet. A kereső- kutató tevékenységet folytató kutyák mellett elfogásra, szag és nyomkövetésre, kábítószer és robbanóanyag keresésre, őrzés-védelmi és egyéb speciális feladatokra is bevonhatók. A szolgálati lovak a járőrözési feladatok mellett rendezvények és tömegkezelő események, a csapaterő egyéb feladatainak ellátására, valamint sport és díszelgés céljára is alkalmazhatók.

3.2.1. *A szolgálati kutya*

A diplomamunka ezen részében a kutyák járőr-kutyává válását tekintem át, a kiválasztástól a minősítésem át, egészen a csapatszolgálati alkalmazásig.

3.2.1.1. Kiválasztás

Tekintettel arra, hogy a szolgálati kutyák körében is, az emberhez hasonlóan a letöltött évek függvényében nyugdíjazásra kerül a sor, szükség van a folyamatos utánpótlásra. A rendőrség kijelölt objektuma, rendszerint a Dunakeszi Kiképző Központ, ad otthont a kiválasztási szakmai napnak. A kiválasztás egy több részből álló, a jelentkező kutya képességeit vizsgáló procedúra. Első lépésként szemrevételezik a kutyát, külsőleg, a fajta jegyek alapján. Az okmányainak ellenőrzése során elkérlik a kutya oltási könyvét is. Ezt követi egy viselkedés vizsgálat, ami egy lövéspróbával azt hivatott kideríteni, hogy milyen reakciót vált ki a kutyából a lövés hangja. Nagyon fontos kiválasztási szempont, hogy a kutya ne ijedjen meg a lövéstől. A továbbiakban pedig a kereső képességét is megvizsgálják, amelynek célja, hogy kiderüljön, van-e olyan tényező hatás vagy inger, ami a kutya el tudja vonni. A kutyák kiválasztásuk során rengeteg szituációban kerülnek megmérettetésre, annak szimulációjaként, hogy a rendőri alkalmazás során számtalan helyzettel találhatják szembe magukat. Tulajdonságaikat külső tényezők nem befolyásolhatják, ugyanúgy helyt kell állniuk például sötét, magas, és szokatlan helyzetekben is.

Kipróbálják őket olyan szituációban, amikor támadás éri őket és figyelik, hogy van-e bennük félelem. A kiválasztás egyik legfontosabb állomása az egészségügyi állapot felmérése, vizsgálata, hogy a felvételt nyert jelentkező biztosan munkaképes, egészségügyi probléma mentes legyen. Amennyiben minden paraméterben egyezőség alakul ki a kutya és a rendőrségi követelményeket illetően, akkor a Kiképző Központ megfigyelésre bent tartja, általában 14-56 napig. Ez alatt az idő alatt jobban megismerik, és eldől, hogy milyen jellegű tevékenység végzésére lesz a legalkalmasabb. Fizikai és mentális tulajdonságaikat figyelembe véve a rendőrség az alábbi fajtákat alkalmazza szívesen:

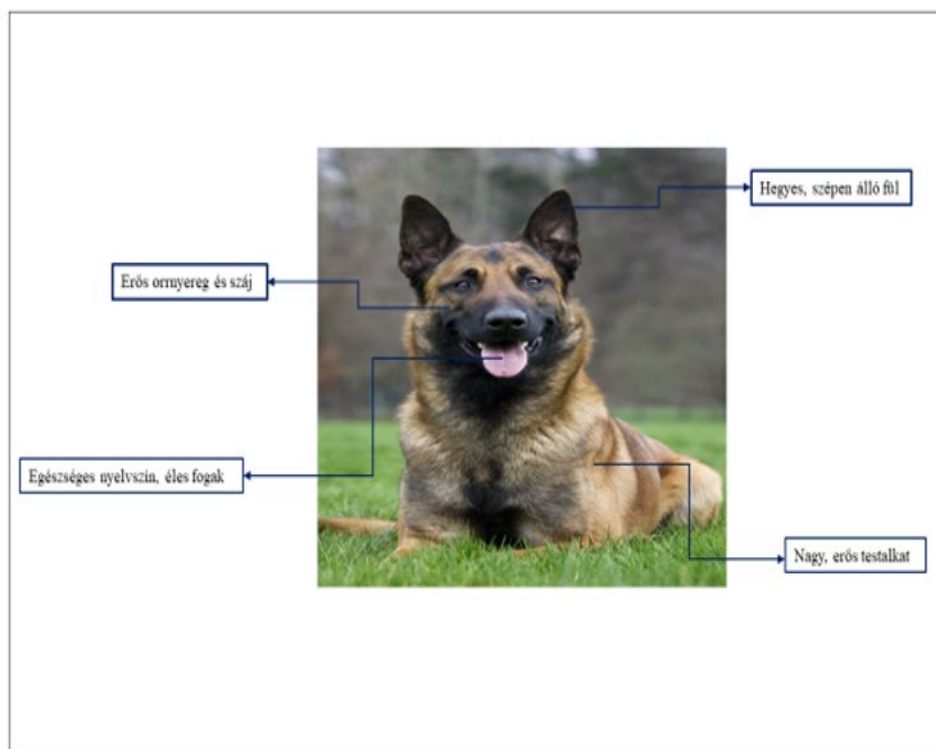
- német juhászkutya,
- holland juhászkutya,
- malinois (belga juhászkutya),
- és ezen fajták keverékei.

A rendőrség állományában egyébként kidolgozásra került egy tenyésztési program. A kiváló vérvonalú szülők kiválasztását követően indították el a tenyésztést malinois fajtából. Azért esett a választás erre a fajtára, mert a német juhászkutyánál jobb tulajdonságokkal rendelkezik a szimat és a szélsőséges helyzetekre történő reagálás tekintetében.

2012-ben a tenyésztés indításakor a korábbi tapasztalatokra és a kiválasztás során felvételt nyert ebek alkalmazása során realizált problémák kiküszöbölésére is hangsúlyt fektettek. Korábban ugyanis a kutyák nagy többsége a fővárosi környezet és a rengeteg különféle, ijesztő zaj hatására nem tudott megfelelően dolgozni, félelmeik voltak a villámlástól, nem mutattak hajlandóságot aluljárókban munkát végezni. Ennek következményeként az első rendőr kutyaalom 8 kölykét már elejétől fogva minden környezeti és egyéb hatáshoz, valamint az emberrel való kapcsolathoz szoktatták.

Így aztán pár hónap elteltével, a mindennapos játékos tanulás eredményeként már parancsszóra is tevékenykedtek, nem félnek. A nehezebb feladatok elvégzésére jutalmazással vették rá őket, ezáltal akadályokra másztak fel és az élelemszerző képességük is fejlődött. A mindennapos tréning következtében a kiképzők pontos képet tudtak kapni, hogy a kutya milyen speciális feladatra lesz alkalmas. Azt is felmérték egyúttal, hogy a kutya vásárlás vagy a tenyésztés-e a jobb befektetés.

Pro és kontra, a program kitalálója azt a véleményt alkotta erről, hogy az 1 éves korukig befektetett költségek azután gyorsan és hatékonyan térülnek meg, hiszen a kiképzésükre lényegesen kevesebb időt és pénzt kellene fordítani.

2. ábra A kiváló tulajdonságú Malinois ²

3.2.1.2. Kiképzés, tartás

A rendőr-kutyák és kutyavezetők az ismereteiket és azok gyakorlati alkalmazását 2 fajta szakon, szaktanfolyamokon, tanfolyamokon (korábban OKJ rendszerű képzés keretében) valamint továbbképzéseken sajátíthatják el. Ezeknek előzménye a kutyavezető kiválasztása is, ahol fontos szempont, hogy a kutyavezető önszántából, a parancsnoka javaslatára vállalja a kutyás szolgálatból eredő kötelezettségeket, együtt tudjon működni a hozzá rendszeresített kutyával, illetve a kutyavezető is kifogástalan fizikai és mentális egészségi állapotban legyen. A szaktanfolyam elvégzését követően a tanfolyamra történő jelentkezés egyik alapfeltétele, hogy a kutya már rendelkezzen a választott szaknak megfelelő alapképzettséggel, és alkalmasság vizsgájának eredménye nem lehet elégtelen.

² Malinois fajtaleírás: a szolgálati kutyák koronázatlan királya - Az Én Kutyám (azenkutyam.hu) alapján az ábrát a szerző szerkesztette

A kutyavezetők képzésének feltételeit, követelményeit és vizsgarendszerét, a megszerezhető képesítéseket Tanulmányi Vizsgaszabályzatban rögzítik.

A szinten tartó képzéseket szervezhetik egyéni vagy kötelékben történő végrehajtással, valódi helyszíneken, szituációs gyakorlatokkal.

A kutyavezetők felelőssége a szolgálati társuk ellátása, elhelyezése, ápolása, tartása. A kutya etetése, elhelyezési körletének rendben tartása, betegség esetén az állat ápolása, a kutyával történő gyakorlás a kutyavezető szolgálati feladatokból adódó kötelezettsége. Közterületen végzett munka ideje alatt például ürülék szedő zacskóval kell rendelkeznie, amelynek meglétéről a kutyavezető szolgálati előjárója gondoskodik.

3.2.1.3. Alkalmazás, szolgálati igénybevétel

A szolgálati kutyáknak csak egy, rendszeresített kutyavezetője lehet. Szolgálati feladatokra a kutyavezetővel együtt történhet csak a vezénylése, igénybevétele, alkalmazása. A kutyavezető a munkavégzés megkezdése előtt a kutyát az alábbiak alapján ellenőrizni köteles:

- „a kutyavezető ellenőrzi a szolgálati kutya ápoltságát, egészségi állapotát, kondícióját, alkalmazhatóságát, felszerelését, és felkészül a szolgálati feladat ellátására, hiányosság, szolgálati alkalmatlanság észlelése esetén jelentést tesz közvetlen szolgálati előjárójának;
- a kutyavezető közvetlen szolgálati előjárója ellenőrzi a kutyavezető felkészülését és a kutya igénybevételre alkalmas állapotát.” [7.65. a) pont]

A kutyák szállítására csak külön erre a célra rendszeresített gépjármű használható, amennyiben lehetőség van rá, légkondicionálóval ellátott legyen. A jármű kialakítása és tulajdonságai révén képes legyen az időjárási és egyéb körülményektől a szállított kutyát megvédeni, ugyanakkor olyan kialakítása legyen, hogy a kutya szökését ne tegye lehetővé, és könnyen takarítható legyen.

A kiemelt sportesemények biztosítása során a járőr-kutyák megfelelő vizsgával és minősítéssel (Járőr-kutya II. = csapatszolgálatra felkészített) rendelkező egyedei alkalmazhatók. A helyszínen tapasztalható helyzet függvényében a kutya szájkosárral és anélkül is alkalmazható, de mindkét esetben pórázon tartva. Tömegkezelési feladatokban és csapaterő alkalmazása esetén a minősített járőr-kutyákat legalább 8 fős kötelékben, egyéni rendszeresített védőeszközzel ellátva lehet igénybe venni.

3. ábra Tömegosztatásra kiképzett kutyák ³

A képen jól látható módon van szemléltetve a kutyavezetők és a kutyák felszereltsége is. A sportesemények biztosítása során, akárcsak a tömegkezelési feladatokban, a kutyavezető teljes testet, testtájanként védő felszerelést visel. A kutyák pórázon vezetve, a képen szájkosárral és testüket védő egyéni felszereléssel vonulnak.

Amennyiben a járőrkutya alkalmazása során szájkosár nélküli tevékenységet folytat, amelyre csak a biztosítás parancsnoka adhat parancsot, akkor a feladat befejezését követően az esemény jelentésre és 5 napon belül kivizsgálásra kötelezett, amelyről jegyzőkönyv készül.

A járőrkutya napi szolgálati idejének maximuma csapatszolgálati feladatok ellátása esetén 6 óra, és az időtartama alatt gondoskodni kell a pihentetésről a munkavégzés közti szünetekben. Csak úgy, mint a fegyverhasználatot megelőzően a járőrkutya alkalmazása során a kutya váratlan helyzetekben történő reakcióira fel kell hívni az intézkedésbe vont figyelmét. Amennyiben a kutya a sportesemény biztosítása és/vagy járőr feladatainak végrehajtása során sérülést szenved, akkor kutyavezető köteles azt jelenti, és a kutya biztonságos elhelyezését biztosítani kell.

³ Járőrkutya csapatszolgálatban | A Magyar Rendőrség hivatalos honlapja (police.hu)

„A tömegkezelési feladatok ellátásánál a kutyás alegység igénybe vehető:

- *a kiemelő csoportok megerősítésére, megtámadásuk esetén a védelmükre;*
- *a főerőtől elszakadt, tömegben rekedt csapatrészek kimentésére, kivonásuk támogatására, fedezésére;*
- *a tömegoszlató lovas alegység szárnyainak biztosítására, valamint a járdán, illetve parkoló autók között maradt személyek kiszorítására;*
- *az oszlató csoport megerősítésére, helyi erőfölény kialakítására.” [7,134.pont]*

3.2.1.4. A szolgálati kutyák alkalmazásának jelentősége, előnyei

A csapatszolgálatra kiképzett rendőrkutyák igénybevétele során a helyszínen kialakult rendbontás közben akkor kerülnek használatra, amikor a helyzet már túlságosan elszabadult. A kutyák a felkészítésük során pontosan az ilyen kiélezett helyzetekre kapnak kiképzést, amikor megtanítják nekik, hogy a feldühödött tömeggel szemben, amelynek nem számít semmi, hogyan lépjenek fel. Persze az éles bevetés során számtalan olyan hatás érheti még így is őket, amelyre nem lehet pontosan ugyanúgy felkészíteni, hiszen az embertömeg kiszámíthatatlan viselkedése nehezíti a feladat végrehajtást. Az életszerű szimuláció nem minden esetben tud megvalósulni. A végrehajtás során tulajdonképpen nem a kutya nyugtatására van szükség, hanem a kiképzést arra kapja, hogy végig nyugodt tudjon maradni és csak akkor lépjen fel támadólag, amikor őt magát közvetlen támadás éri vagy annak veszélye fenyeget, illetve abban az esetben, amikor az általa ismert vezényszavak elhangzanak. A felkészítés során a kutyák olyan fizikai és pszichés tulajdonságokkal vértetik fel magukat, hogy az ember azt gondolná, szájkosárral alkalmazva teljesen feleslegesen van kirendelve. Pedig dehogy!

A kutya abban a pillanatban, amikor a veszélyt érzi, eltudja dönteni másodpercek töredéke alatt, hogy hogyan reagáljon, és kosárral a száján is simán szétveri a tömeget, gyengíti meg az erejét. A kutyák bevetése tehát ezen az erőn alapszik, amely a szemben álló félben félelmet ébreszt, illetve a kiszámíthatatlanságukon, valamint azon, hogy nem lehet őket befolyásolni, érzelmeikre hatni. A felkészítésnek nagyon fontos része a kutyák ösztönének felszínre hozása, ahogy azt éles helyzetben a tömeg is teszi és rendkívül fontos elem, ugyanezen ösztönöknek a megfékezése egyetlen parancsszóval.

3.2.2. A szolgálati ló

A következő részben megvizsgáltam a lovak szolgálati életútját a kiválasztástól a csapatszolgálati alkalmazásig, illetve az alkalmazás feltételeit.

3.2.2.1. Kiválasztás

A történelem során rengeteg csata, harc vívódott meg lóháton. Ma, a folyamatosan fejlődő és innovatív eszközök világában már csak ritkán van szükség lovas egység bevetésére. A '90-es évek második felétől a rendőrség egy erre a célra kialakított helyről, a somogysárdi ménesből alkalmazott lovakat. Az állomány azonban felszámolásra került, de az állatok nagy része ma is a KR Lovas Alosztályának állományát képezi. Csakúgy, mint a kutyák esetében, a lovak alkalmazása felveti a folyamatos utánpótlás igényét. A lovak jelenleg a mezőhegyesi Állami Ménesből kerülnek rendszerbe. Fizikai és mentális tulajdonságaikat, munkabírásukat, vérmérsékletüket tekintve a nóniusz preferált fajta, eleve katonai célokra tenyésztették ki, a lényeg azonban az, hogy csak ménekkel és heréltekkel dolgoznak.

3.2.2.2. Kiképzés, tartás

A KR Lovas alosztály lovasainak kiképzése folyamatos. Olyan jelentkezők válnak lovas rendőrre, akik a KR képzéseinek megfelelő bemeneti követelményeknek és a vizsga kötelezettségüknek eleget tesznek.

A kutyavezetőkhez hasonlóan a lovasok is saját elhatározásból választják a képzésen való részvételt, kiváló fizikai állapotban vannak és képesek az állatokkal való együttműködésre. A lovas rendőr képzettségének három fokozata van:

- „*Lovas járőr I., mely feljogosítja a lovas rendőrt és a határrendészeti feladatot ellátó lovas járőrt külterületeken, zöld- és üdülő övezetekben történő lovas járőrszolgálatra;*
- *Lovas járőr II., mely feljogosítja a lovas rendőrt a városi forgalomban történő lovas járőrszolgálatra, rendezvénybiztosításokon való lovas szolgálatra;*
- *Lovas járőr III., mely feljogosítja a lovas rendőrt csapatszolgálati feladatok és tömegkezelési tevékenységek végrehajtására.” [7,259.pont]*

A fokozatok megszerzése egymásra épülő képzések végeredménye. Az alap lovas képzés 05 hónap időtartamú, amelyet a lovas Járőr II. fokozat megszerzéséhez szükséges további 02 hónap képzés követ.

A III. fokozat megszerzésére irányuló speciális képzés során érik el a lovasok azt a képzettséget, amely a későbbiekben a csapatszolgálati feladatok ellátására és tömegkezelésre jogosítja fel őket. A fokozatok megszerzését vizsgakövetelmények teljesítésével szerzik meg, a végzettséget a KR által kiállított bizonyítvány igazolja.

A lovasok a képzés során szert tesznek a lovakkal kapcsolatos ismerteken túl állategészségügyi témákat, jogszabályi vonatkozást is elsajátítanak.

A lovasokhoz hasonló módon a szolgálati lovak is minősítettek kiképzés szempontjából:

- „utánpótlás ló: a kiképzés alatt álló, szolgálati minősítéssel nem rendelkező ló;
- járőr I. minősítésű ló: az a ló, amely alkalmas külterületi szolgálat végrehajtására, csekély forgalomban való közlekedésre;
- járőr II. minősítésű ló: az a ló, amely alkalmas a nagyvárosi forgalomban való részvételre, rendezvénybiztosítási feladatok végrehajtására;
- csapatszolgálati ló: az az egyedi elbírálás alapján kiválasztott ló, amely a járőr ló II. képzettségi fokozatot elérte, és képzett a tömegkezelési (tömegoszlatási) feladatok végrehajtására.” [Z.269.pont]

A lovak minősítésére évente egyszer, szemle vagy verseny formájában kerül sor, bizottság által minősítve.

4. Járőrló képzés ⁴

⁴ Mitől lesz rettenthetetlen a rendőrló? | Lovasok.hu

A lovasrendőrök kiképzése a rendkívül magas követelményszintnek való megfelelést szolgálja. A lovasrendőrnek és lovának a szolgálati feladatok ellátása hihetetlenül kemény fizikai igénybevételt jelent, nem pedig sétalovaglást. A lovak kiképzése a lovardai környezetbe történő mozgásmódokkal és egymáshoz szoktatással kezdődik. Az objektum területén történő gépjárműmozgás hozzászoktatja őket az autós forgalomhoz. Ezek után más helyszíneken szoktatják őket a fegyverek zajához és a füstökhöz.

A foglalkozások alkalmával a valós helyzetekhez hasonló szituációkkal is megismerteti a lovakat, hiszen a tömegkezelés során rengeteg hatás érheti őket. Az azonban, hogy a ló lovasának nem engedelmeskedik elő sem fordulhat. Természetesen vannak olyan helyzetek, a rendbontások helyszínén kialakult szituációk, amelyek esetén a ló megijedhet, de minden körülmény közepette és minden hatás ellenére feltétel nélküli engedelmességet kell tanúsítania. Pontosan ezért vannak megfelelően fel vannak készítve a tömegben való mozgásra, és feladatvégrehajtásra. Az engedelmesség minden feladatban alapkövetelmény a lóval szemben, tekintettel arra, hogy ugyanazon lovas állomány vesz részt bemutatókon, gyermekeknek szervezett parádékon, amely a kiemelt kockázatú futball mérkőzések biztosítását is végzi.

5. Ferencváros-Újpest örökrangadó biztosítása ⁵

⁵ Mitől lesz rettenthetetlen a rendőrló? | Lovasok.hu

A ló semmilyen körülmények között nem léphet fel támadólag. Gyakorlatilag csak parancsra tevékenykedhet. A rendezvények helyszíneinek változatossága, a rendbontó tömeg kiszámíthatatlansága és az előre nem ismert szituációkba való sodródás nagy koncentrációt igénylő munka a lovas és a ló részéről is. Elég egy kisebb hiba, félreérthető gesztus, bármi, amitől a ló elbizonytalanodik, esetleg megijed és a ló, sőt lovasa is megsérülhet.

A lovak tartása az objektum területén található istállóban történik. A lovasok az istállóban és környékén gyakorlatilag nem is tűnnek rendőrnek, hiszen lovagló öltözetük nem egyenruha. A lovak tartásában, ellátásában a lovasok aktívan részt vesznek. A szolgálati lovak többek egy sima állatnál, a lovassal egymás partnerei, egymásra utaltságuk a feladat végrehajtás során megkérdőjelezhetetlen. A lovak fizikai, mentális és egészségügyi állapotának folyamatos ellenőrzéséről saját állatorvos gondoskodik. Aki már járt az istállóban és környékén, annak meglehetősen furcsa és szokatlan a rend, pedantéria, a rengeteg gondoskodás és szeretet, ami a lovak körül veszi. A lovak ápolása nem különbözik a mások által tartott lovakétól, ugyanúgy szükséges patkolás, amit saját kovács végez el. A szerszámok elkészítése is a saját állomány szíjgyártójának feladata.

3.2.2.3. Alkalmazás, szolgálati igénybevétel

Lovas szolgálat szervezése során kiemelt figyelmet kell fordítani a lovak speciális tartására, olyan helyen történő elhelyezésére, ahol élelmezésük, egészségügyi ellátásuk, folyamatos felügyeletük biztosított. Minősítés nélküli ló a feladatok végrehajtásába nem vonható be. A biztosítási feladatok megkezdése előtt az egység parancsnoka a lovasok és lovak felszerelését, állapotát ellenőrizni köteles. A lovak a feladatok függvényében csak az azok típusához rendelt védőfelszerelés megléte esetén vehetők igénybe. Szállításukat az előírásoknak megfelelő, érvényes forgalmi dokumentumokkal rendelkező lószállító utánfutóval szabad megoldani, olyan eszközökkel, és megoldásokkal, amelyek a ló egészségét veszélyeztetik tilos. Rendezvények biztosítására kirendelt lovas egységeket úgy kell elhelyezni, hogy a látogatók, nézők tömegétől elkülönítve legyenek, ugyanakkor látható, demonstratív módon, a szabd mozgástér kihasználásával a megindulás során a kezdő lendület garantálható legyen. A lovak szolgálatban tölthető ideje 6 óra, amely újabb 6 órával meghosszabbítható, azonban a lovak pihentetéséről, élelmezésükről, itatásukról az első 6 óra elteltével gondoskodni kell.

Tömegkezelési feladatokban a lovasok hatékony fellépését követően a tömeg estleges újra szerveződését megakadályozandó, a lovas egységet a gyalogos és kutyás csoportnak azonnal le kell követnie. A tömeg oszlatására irányuló végrehajtást a lovasok lendületből, vágta vagy ügetés mozgásmódokban teljesítik. Kiemelt biztonsági kockázatú sportesemények biztosítása során a lovas egységek a sportlétesítmények belső biztosítására nem vonhatók be, illetve kardlapot nem használhatnak.

3.2.2.4. A szolgálati lovak alkalmazásának jelentősége, előnyei

Bár a rendőrlovak kiképzése nem arra irányul, hogy támadólag lépjenek fel, mégis a puszta megjelenésükkel, hatalmas termetükkel képesek riadalmat kelteni. A kiképzett, minősített járőrlovak a fokozatuknak megfelelően fel vannak készítve a legszélsőségesebb helyzetekben történő reagálásra. A tömegben való munkavégzés során helyzetfelismerésük, gyors mozgásuk, megjelenésük, illetve a termetükből adódó nagy tömegük, tekintélyük eleve hatalmas visszatartó erő. A laikusok számára is nyilvánvaló, hogy a lovak korábban már említett feltétel nélküli engedelmissége megdöbbentő a szemben álló fél számára. Megjelenésükkel, határozott mozgásukkal és fellépésükkel valós visszatartó erőt képviselnek.

Összegzés

A biztosítási feladatokba bevont személyi állomány két fő, jól elkülöníthető csoportra osztható. Egyfelől a rendező szerv biztosítási feladatokat végrehajtó állománya, másrészt a hivatalos, rendőri szerv biztosító állománya került megvizsgálásra. A biztosítási feladatok rendező által alkalmazott személyi állományának felkészítése a hivatalos, rendőri szervtől eltérő tematikájú, nem mindenre kiterjedő ismeretanyagot biztosít és az állományba való bekerülés nivója nem túl magas követelményeket támaszt. A rendőri szerv állományának képzése és felkészítésének elemzése arra enged következtetni, hogy a felkészítésük feladat orientált és specifikus, a biztosítást végző állományt kihívás elé állítja, vizsgarendszerben történő számonkérés formájában.

A szolgálati kutyák alkalmazása a kiválasztással kezdődik. A preferált fajták kiképzését a Dunakeszi Kiképző Központba kezdik meg. Fokozatosan szoktatják hozzá a biztosítási feladatok végrehajtása során előforduló eseményekhez, hatásokhoz, szituációkhoz.

A kutyavezetők és kutyáik minőítő vizsgát tesznek és a minősítésnek megfelelő fokozatú feladatok végrehajtásába vonhatók be. A kutyák tartása ugyanúgy a kutyavezető kötelességei közé tartozik, mint a csapatszolgálat feladatainak végrehajtása. A szolgálati kutyák alkalmazásának előnye abban rejlik, hogy a szemben állók érzelmeikre hatni nem tudnak, befolyásolni őket nem lehet. A kialakult helyzetre a kutya a saját belátása szerint reagál, annak megfelelően cselekszik és ösztöneinek felkorbácsolása útján, testi erejét kihasználva bizonyítja be, hogy képes a rendbontók megfékezésére.

A szolgálati lovak kiválasztása a kutyákhoz hasonló módon történik. A preferált fajták a vérvonal és egyéb fontos élettani jellemzők alapján kerülnek meghatározásra. A lovasok és a lovak képzése szintén fokozatok megszerzésére irányuló speciális, egymásra épülő ismeretanyag elsajátítás, amely vizsgával zárul. Minősítés nélküli ló a biztosítási feladatokba nem vonható be. A lovak tartása gyakorlatilag „luxus” körülményeket biztosító bánásmód és ápoló tevékenység. A lovak igénybevétele a fokozatuknak megfelelő feladatok ellátására történik. A sportesemények biztosítása során nagy hatékonysággal, bár napjainkban egyre kevesebb alkalommal kerülnek kirendelésre. Tömegükből, megjelenésükből való kisugárzásuk által, valamint a feltétel nélküli engedelmességük a lovassal való együttműködésben a biztosítási feladatok sikerességének garanciája.

4. TECHNIKAI ESZKÖZÖK VIZSGÁLATA

A technikai eszközök fejezetben összegyűjtöttem és részletesen elemeztem a kiemelt sportesemények biztosításához szükséges technikai eszközöket.

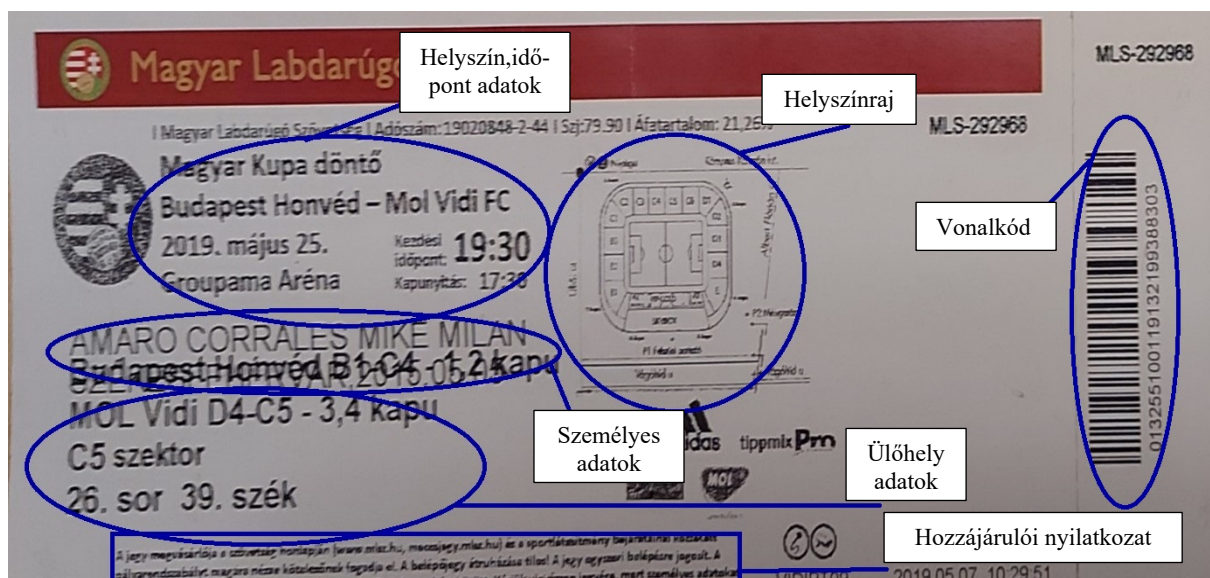
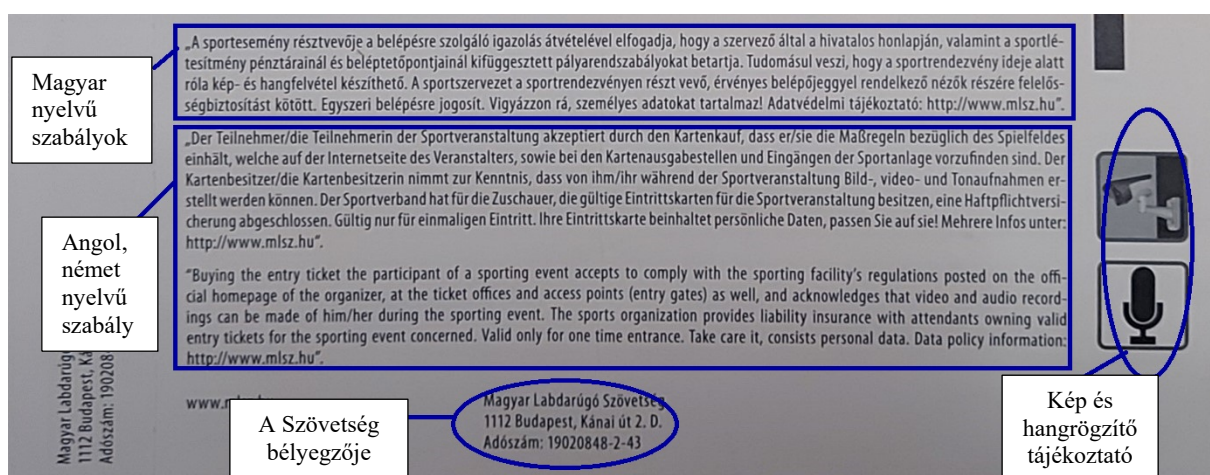
4.1. A jegyvásárlás

A megrendezésre kerülő kiemelt kockázatú sportesemények első lépcsője és nagyon fontos biztonságtechnikai eszköze a jegy vagy bérlet. A normál kockázatú eseményektől eltérően (ahol a szervező eldöntheti, hogy névre szóló jegyet értékesít e) a kiemelt kockázatú események esetében kötelező a névre szóló jegyértékesítés.

Szervezői oldalról tekintve a jegyvásárlás során megadott személyi adatok egyezőségét a Stv-ben foglaltak alapján a beléptetés során a rendező szerv jogosult ellenőrizni. A szervező jogosult megtagadni a belépést abban az esetben, amennyiben a jegyen és a személyazonosításra alkalmas igazolvány adataiban eltérés mutatkozik.

Az adatok ellenőrzése során fény derülhet a szurkolótáborok közti keveredésre, jegyüzérségre, feketekereskedelemre és nagy eséllyel könnyíti meg a sportesemény helyszínéről el vagy kitiltott személyek azonosítását.

Szurkolói oldalról tekintve pedig, a jegyvásárlással a szurkoló tudomásul veszi és elfogadja a szervező létesítményére vonatkozó biztonsági előírásokat, a sportesemény megtekintése során betartandó pályarendszabályokat. Az esemény biztosítása szempontjából fontos eszköznek számító jegy vagy bérlet azért is alappillére a biztosításnak, mert normál kockázat esetén az elsődleges biztosítási feladatok a szervezőt terhelik. Kiemelt kockázat esetén szakemberek garmadája csap le a jegyvásárlás során visszaélés gyanújába keveredett alanyra.

6. ábra Belépőjegy minta ⁶7. ábra Belépőjegy minta hátlapja ⁷

Az 1-2. ábrákon szemléltetett belépőjegyek mindkét oldalán, jól látható módon, rengeteg információ kerül elhelyezésre. Nemzetközi mérkőzés esetében előírás, hogy a belépésre jogosultak informálása a rendezvény pályarendszabályairól és a biztonságtechnikai eszközök használatáról megtörténjen. Ráadásul az adott ország anyanyelvén kívül más idegen nyelveken is közlésre kell kerülnie. A jegyvásárlással gyakorlatilag a belépésre való jogosultságon felül a szurkoló elfogadja ezen szabályokat.

⁶ A szerző saját készítésű fotójából szerkesztve.

⁷ A szerző saját készítésű fotójából szerkesztve.

4.2. A beléptető rendszerek

A szurkolótáborok fizikailag történő elkülönítése céljából nem csak a jegyvásárlás fontos pillér a biztonságot szem előtt tartva, hanem a nem előerős technikai eszközök alkalmazásának elterjedése is. Célja ezen eszközök alkalmazásának, hogy az ellentétes érzelmű szurkolótáborokat elszeparálja, fizikai kontakt gyakorlatilag nem engedélyezszámukra, ezáltal kiküszöbölve az ütésváltás, tömegverekedés kialakulását. A sporttörvény egyébként a jogszerű belépéssel és beléptetéssel kapcsolatban egyértelmű feladatokat határoz meg.

A magyarországi sportesemények vonatkozásában többféle beléptető rendszer különböztethető meg. Ezek mindegyike jelenleg is alkalmazott technika.

4.2.1. *Manuális jegykezelés*

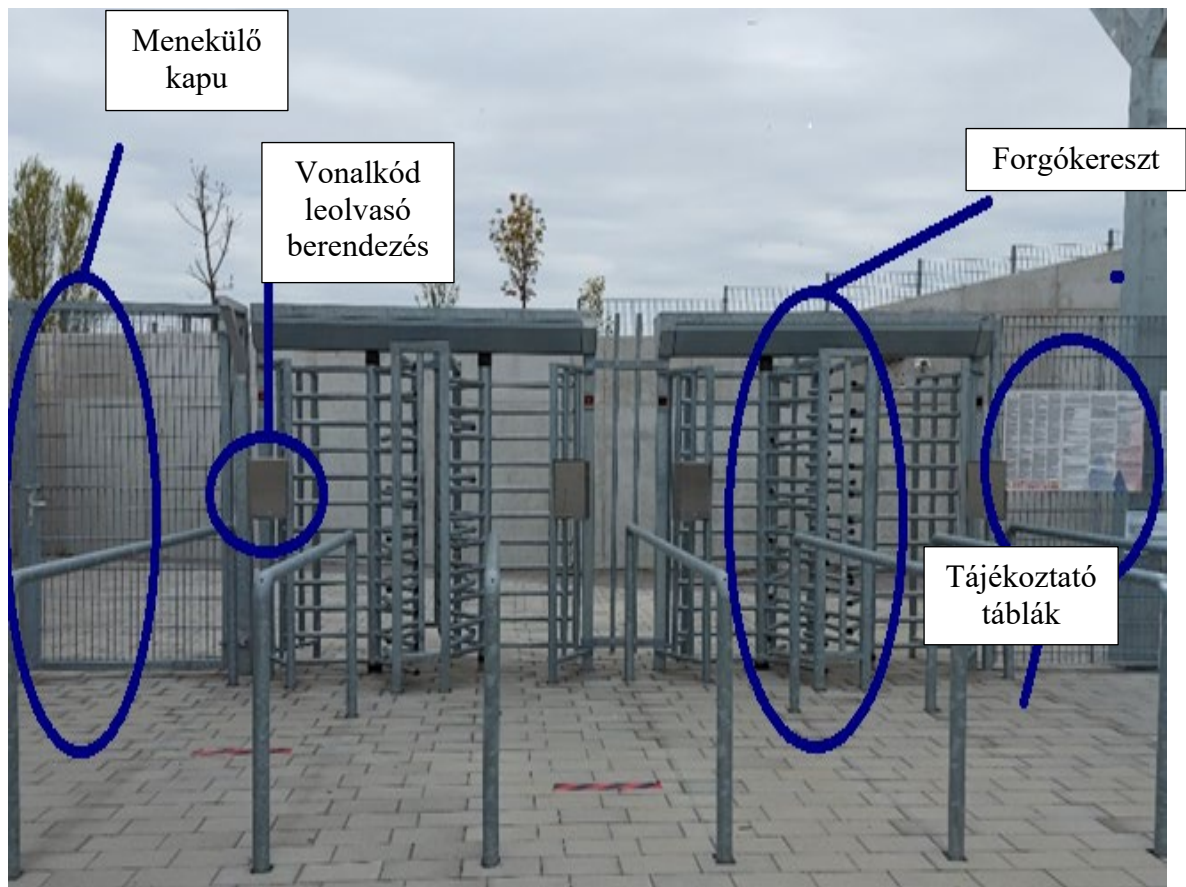
Egy rendkívül gyors beléptetési forma. A rendezők végzik el a jogosultságvizsgálatot. A belépésre, rendezvény látogatásra jogosító jegyek kezelését a belépési pontokon, belépő kapuknál, manuálisan, egyszerű lyukasztással vagy tépéssel kezelik. A módszer magában hordozza annak kockázatát, hogy a nézőszám nem meghatározható, illetve szurkolói csoportok keveredésére is lehetőség nyílik. Sőt, szélsőségesebb esetben az eseményről kitiltottak is bejuthatnak.

4.2.2. *Számlálóval ellátott forgókapu*

A manuális jegykezelés módszerével működő beléptető rendszer, az eseményre érkező nézők száma, egészen jó közelítéssel megadható, azonban semmilyen más információhoz nem jutunk a belépésre jogosult vonatkozásában.

Ennek a technikai eszköznek innovatívabb formája, amikor a kapun áthaladó belépésre jogosultakról telepített térfigyelőkamerás felvétel készül. A kamerák felvételei a helyszínen berendezett úgynevezett vezetési ponton monitoring tevékenységet folytató szakemberek számára közvetítik az információkat, amelyek alapján hatékonyan kiszűrhetők a rendezvény illegális részvevői vagy a beléptetés során rendbontásba keveredett belépésre jogosultak. A rögzített felvételek alapján visszakereshetővé, sőt azonosíthatóvá válnak azon szereplők, amelyek a rendezvény lebonyolításának biztonságára bármilyen fokú veszélyt is jelenthetnek.

4.2.3. Vonalkódos kártyaleolvasóval szerelt forgókapu

8. ábra a MOL Aréna Sóstó vendégszektorának vonalkód leolvasóval szerelt forgókapuja ⁸

A 8. számú ábrán jól látható módon tüntettük fel a beléptetőrendszer fontosabb részegységeit, a kifelé nyíló menekülőkapuval szerelt megoldásként. Ez a technikai megoldás egy komplex feladatot ellátó rendszer.

A jegyleolvasáson és a nézőszámláláson túl alkalmas továbbá a konkrét szurkolói csoportok megkülönböztetésére azáltal, hogy az áthaladást csak azon belépésre jogosultaknak teszi lehetővé, akiknek a jegyén/bérletén a megfelelő kódolás szerepel. Ezen felül a regisztrált szurkolók úgynevezett szurkolói vagy klub kártyájának olvasására is alkalmas. Valamint magában hordozza a szektorazonosítás opcióját is. Magyarországon ma is megrendezésre kerülnek olyan sportesemények, elsősorban futball mérkőzések, amelyekre a belépésre jogosító jegyvásárlást a szurkolók személyes adatainak megadásához kötik.

⁸ A szerző saját készítésű fotójából szerkesztve.

Kétféle módja létezik a személyes adatok megadásának:

1. A szurkoló előzetes regisztráció alapján a Klub vagy a Magyar Labdarúgó Szövetség által kibocsátott klub / szurkolói kártyát vált ki, megkönnyítve ezzel saját maga számára is a kártyához kötött jegyvásárlást a továbbiakban, hiszen a regisztráció során mindösszesen egyszer kell megadnia a személyes adatait, amik tárolásra kerülnek.
2. Azon szurkolók, akik nem rendelkeznek egyik kibocsátótól származó szurkolói kártyával sem, a sportesemény megrendezése előtti jegyvásárlás időszakában a kiemelt kockázatú eseményekre kizárólag abban az esetben tudnak jegyet vásárolni, amennyiben a jegyértékesítési pontokon a megvásárolni kívánt összes számú jegyhez valós adatot szolgáltatnak.

Ne felejtkezzünk meg arról, hogy a rendező a jegy és a személyes adatok összehasonlítására jogosult és a belépési jogosultságot megtagadhatja, amennyiben az adatok nem mutatnak egyezőséget.

A vonalkóddal ellátott jegyek az eseményre egyszeri belépésre jogosítanak, mivel a leolvasó rendszer a beolvasást és az áthaladást követően a jegyet automatikusan érvényteleníti. Továbbá érdemes a megfelelő beléptetőkaput választani egy ilyen rendszer esetében, mert pl. az ellenfél szektorába szóló jegynek a kódjával nem fog lehetőséget adni az áthaladásra. A kiemelt mérkőzések megkezdése előtt a szervező általában tájékoztatja a szurkolókat, hogy a beléptetés több időt vehet igénybe, induljanak el időben a mérkőzésre. Ugyanis ez a fajta rendszer a jogosultak esetében is egyszerre csak egy személy áthaladását tudja biztosítani.

4.2.4. *Interticket beléptető rendszer PDA kártyaleolvasóval*

Kisebb sportrendezvények lebonyolításának jogosultság ellenőrző technikai eszköze. Arról van szó, hogy online összeköttetés van a kézi leolvasó és a jegyértékesítő adatbázis között. Csarnokokban, kisebb pályákon ideális megoldás, azonban ez a technikai megvalósítás tömegrendezvényekre nem ajánlott, mert a korábban említett rendszerekhez képest lassabb a jogosultság vizsgálata.

4.2.5. *A beléptetés biometrikus azonosító berendezései*

A kiemelt sportesemények biztonsági fenyegetettsége is egyre növekvő tendenciát jelez. Ezen események megrendezése előtt már hatalmas jelentőségű a bűnüldöző szervek felderítő munkája, a keresett személyek mielőbbi azonosítása, kiemelése. A szervezők és rendezők tevékenysége két csoportra osztható ezen területen:

- azon személyek kiszűrése, azonosítása és kiemelése, akik nem kívánatosak és/vagy illetéktelenek a bejutási jogosultságot illetően, illetve
- azon személyek azonosítása, akik kiemelt, adott esetben VIP személyként védelmet élveznek és a jogosultságuk a belépésre nem kérdéses, legálisan léphetnek be.

Az eszközök tekintetében rendkívül innovatív megoldásokkal találkozhatunk, amelyek az emberi testet és annak részeit használja fel az azonosítás céljából. A testrészek felhasználásának szempontjából így megkülönböztethetünk:

- arcfelismerő,
- ujj vagy tenyérnyomat felismerő,
- írisz diagnosztikát alkalmazó rendszereket.

A többi területtel összehasonlítva az arcfelismerő rendszerek hatalmas előnye, hogy gyakorlatilag érintés nélküli információt szolgáltat. Ezzel a tulajdonsággal az élet több területén, és a bűnüldözésben is rendkívül jól alkalmazható. Az arcra készült fotóhoz a megfigyelt személlyel semmiféle kontakt nem szükséges.

A rögzített képek adatbázisokban tárolt, keresett személyek archivált fotójával minden további nélkül összevethetők, aminek a következtében egy arra alkalmas rendszer már prevenció célú riasztást is ki tud adni. *„A legújabb alkalmazás képes az arcokat valós időben kinyerni a meglévő videómegfigyelő rendszerekből, és azonnal összevetni az egyének megfigyelési listájával, adatbázisával.*

Amikor a rendszer azonosít egy megjelenő illetéktelen személyt a figyelőlistán, azonnal riasztást ad ki, így a megfelelő intézkedéseket gyorsan meg lehet tenni a közbiztonsági veszélyek kockázatának csökkentése érdekében.” [8,133.o.]

4.3. Csomag és ruházat ellenőrzés

A 2001 szeptember 11.-e óta fontosabbá vált, hogy a tömegrendezvények, vagy a sok ember érdeklődésére számot tartó események, rendezvények biztosítása során, a biztosítást végző magán, illetve állami szervek a rendezvény területére a lehető legkevesebb olyan eszköz bejutását, bejuttatását tudják elkerülni, amelyek a tömeg szempontjából veszélyt jelentenek. Lehetnek ezek az eszközök az egyénre, vagy a tömegre veszélyes eszközök.

Mint a 9/11 eseményei is megmutatták a terrorista egyének olyan eszközöket is képesek felhasználni beavatkozó eszközként, fegyverként, amelyre az átlagember nem is gondol.

Ezek az emberek a párizsi diszkóban történt tragédia fényében, nem foglalkoznak azzal, hogy kiket, milyen mértékben zavarnak meg a rendezvényen való részvételben, a sportrendezvényeken való normális szórakozásban. A Stv. [9] erre vonatkozó 71.§ (4) és (4a) bekezdésében egyértelműen megfogalmazza, hogy a közbiztonságra veszélyes tárgyak kiszűrése a cél. A 175/2003. (X.28.) Korm. rendeletben meghatározottaknak megfelelően, a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök, bejutását a rendezvények, események területére, valamint ezeknek a helyszíneknek a közvetlen környezetére, a rendezők minden eszközzel megpróbálják ellehetetleníteni, megakadályozni.

A biztosítási feladat végrehajtásához több lehetőség is kínálkozik a rendezők számára. Szétválasztva a személy és a csomag ellenőrzést a következő lehetőségeik adódnak:

4.3.1. Csomagok ellenőrzése

A rendezvény területére bevihető eszközök, tárgyak listáját már a jegy megvásárlásakor a vásárló tudomására hozza a rendezvény szervező. Ez történhet közvetlen felsorolással, a fentebb említett a „közbiztonságra különösen veszélyes eszközök” rendeletre való hivatkozással. Beléptetéskor a területre való belépés jogosultságának vizsgálata után érdemes egy zsilipterületet kialakítani, ahol a rendezvény résztvevője, mintegy” csapdába” esik. Ezen a részen biztosítható, hogy hozzá más tárgy, eszköz már nem kerülhet, a területet csak a rendezvény felé, a védett tér irányában tudja elhagyni.

A csomagok a tulajdonos jelenlétében és szóbeli, írásbeli vagy ráutaló magatartása alapján átvizsgálásra kerülnek. Alap esetben a csomag átvizsgálás történhet kézzel, amely során a biztosító szakszemélyzet, kézzel „áttapogatja” a csomag teljes tartalmát, kifejezetten figyelve a kormányrendeletben, illetve a rendezvény szabályzatában foglalt eszközök kikutatására. Ha ilyen eszközt talál, azokat elkobozza, azok tulajdonosát felszólítja, ha van rá mód, a letétbe helyezésre, vagy ha rendelkezésre áll, elzárásra egy biztosított dobozba, szekrénybe. Ha az eljárás alá vont személy ezeket nem teljesíti, ellene felszólal, akkor a rendezvényről kitiltásra kerül, és erről a rendezvénybiztosító jegyzőkönyvet vesz fel.

Ha a tárgy a 175/2003. (X.28.) Korm. rendelet szerinti besorolású, akkor nincs mód a mérlegelésre, a rendezvénybiztosító szakmai vezetőjének a rendvédelmi hatóság felé jelzést kell tennie, és a tárgyat, eszközt, számára vélt vagy valós tulajdonosának meghatározása mellett, annak visszatartása mellett, át kell adnia a rendvédelmi hatóságnak.

Ugyanilyen típusú eszközök egzaktabb, dokumentálhatóbb és nyomon követhetőbb kutatása a bevitelre szánt csomag röntgenberendezéssel történő átvilágítása. Ezen művelet során nem szükséges a csomag megbontása, a röntgen berendezés a különböző sűrűségű, anyag minőségű tárgyakat más-más színnel jelzi a kezelő felé. A röntgenberendezés képének feldolgozásában résztvevő informatikai eszközök rengeteg „mintával” rendelkeznek a tárgyak anyagi minőségét, alakját tekintve, így a kezelő felé egy előzetes előszűrést adnak, kiválasztva a csomagokat a kézi vizsgálatra. A kezelők, általában ilyen rendezvényeken, maguk is nagy jártasságban vannak a képelemzés, és használat tekintetében, ezért a magyarul mesterséges intelligenciával (AI - angol kifejezés - artificial intelligence) felszerelt gép, illetve a tapasztalt kezelő a tiltott tárgyak meghatározó tömegét képesek kiemelni a rendezvényre történő belépés előtt.

4.3.2. *Személy és ruházat átvizsgálás*

A csomagok mellett igen fontos a személy, illetve a ruházat átvizsgálása. Ennek a műveletnek a végrehajtása során ugyancsak a rendeletben meghatározott eszközöket keresi a biztosító személyzet, valamint a személy szemrevételezéssel történő felülvizsgálata is lezajlik, hogy „alkalmas” állapotban van-e a rendezvényen való részvételhez.

A ruházat kutatása történhet egyszerű motozással, mely során a motozó személy a ruházatot és testfelületet a kézzel „átkutatja”. Ezen eljárás a motozó alapvető érzékeire alapul, a tapintás során, a tapasztalatait latba vetve, próbálja felfedezni a rejtett tárgyakat. Ez a szubjektív módszer rejt magában néhány kockázatot is. Ezen kívül az is fontos, hogy a kutatást végző személy nemileg is megfelelő legyen. Férfiak átvizsgálását nő, nőkét férfi nem végezheti. Ha a kutatás során olyan eszköz jelenléte állapítható meg, amely nem vihető be a rendezvény területére, akkor a csomag átvizsgálásnál már megismert módon járhatnak el. Vagyis a tárgyat elkobozzák, letétbe helyezi annak tulajdonosa, elzárja (ha erre lehetőség van). Ha a kutatott személy az előzőkéhez nem járul hozzá, kitiltásra kerül a rendezvényről.

A személy átvizsgálásának elektronikus módja a detektorkapu használata. Ennek használata során alapvetően vágó-, szűrő- valamint lőfegyvereket keres a technikai eszközzel a személyzet. A mágneses rezonancia elvén működő kapu képes bármely fémes eszköz kimutatására a beállított érzékenységeinek megfelelően. A detektorkapu roppant gyorsan, nagy létszámú tömeg átengedésére, átvizsgálására alkalmas.

Még ennél is kifinomultabb technikai eszköz a testscanner, mellyel a különböző nem fémes tárgyak is kimutathatók az átlépő személy ruházatában és testfelületén.

4.4. A biztosítás híradó eszközei és a Covid-19 hatása

A biztosítás során használt kommunikációs és híradó eszközök használatának szerepe elengedhetetlenül fontos a végrehajtás szempontjából. Az eszközöket részletesen ebben a részben tárgyaljuk, ezt követően a COVID-19 okozta problémák is említésre kerülnek.

4.4.1. Térfigyelés, megfigyelőrendszerek

A kezdetektől fontos, hogy kisebb – nagyobb létszámú rendezvény, sportesemény lebonyolítása során a rendezők és biztonsági vezetők részére állandó információt tudjunk szolgáltatni, a biztosított téren belüli és a közvetlen külső környezetében történő eseményekről, illetve lehetőség esetén a tágabb értelemben vett felhordó utakról, közterületekről. Ezt korábban a rendezők számának megfelelő megválasztásával és elhelyezésével (lehetőleg látó-, hallótávolságon belül) oldották meg.

Ez jelentős költség növekedés lenne jelenlegi technikai fejlettségünk szintjén, az egyszeri beruházási költsége a technikai eszközöknek jóval alatta marad ma már az emberi erőforrás költségének. Azt nem is vitatva, hogy mennyivel gyorsabb, pontosabb és részletesebb információhoz jut a biztosítás vezetése, valamint a biztosításban résztvevő személyzet is gyorsan és precízen megkapja a vele megosztandó információkat és az elvégzendő feladatokat.

Az ehhez felhasznált eszközök egyik csoportja a videó megfigyelő és vagyonvédelmi kamerák halmaza. Ezen eszközök a fix és mobil telepítés révén állandó videó kapcsolatot biztosítanak a terület kihasználtságáról, a mozgott tömeg áramlásáról. Mivel ezen eszközök a rendezvényhelyszínek egy magasabb pontján vannak rögzítve, így paramétereik szerint más-más képalkotásra alkalmasak.

A nagytotál áttekintő képek alkotásához a kis fókusz távolságú kamerák a megfelelőek (2,8mm – 3,6mm), míg a nagyobb távolság és magasság miatt, a nagy fókusz távval rendelkező kamerák a közeli pontszerű megfigyelésekre alkalmasak. A jelenlegi technikai fejlettségünkön a kamerák között találhatóak úgynevezett varifokális kamerák, melyek megkönnyítik mind a telepítők, mint a felhasználók életét, mivel ezeknek a „csúcsa” a motoros, varifokális és PTZ funkcióval ellátott termé megfigyelő kamera.

Ezen kamerák tömeges alkalmazása volt megfigyelhető a vizes VB alatt is, ahol a rendezvénybiztosítók a tömeg „flow” -ját ilyen módon követték a rendezvényhelyszíneken.

Egy tömegrendezvény Biztosítási tervében minden esetben kitérnek arra, hogy az adott rendezvényt milyen elhelyezéssel, milyen típusú kamerák felhasználásával és nem utolsósorban a felvétel mennyi ideig történő megőrzésével kell biztosítani. A különböző szakágak eltérő módon is meghatározhatják a rendezvények videóbiztosítását.

A különböző helyszínek minősítését ez a tényező is erősen befolyásolhatja. Példaként említve az MLSZ konkrét elvárásokat fogalmaz meg a stadionok osztályba sorolásához.

Ezen elvárások között szerepel, hogy a stadion területén tartózkodó, és a lelátón helyet foglaló nézőkről készített videofelvételek esetén minden kamerát úgy kell elhelyezni, hogy egy időben akár minden szektor minden nézőjének mozgása követhető legyen.

Ennek a rögzítése ugyan a stadionban történik megfelelő informatikai eszközökkel (video szerverek), de az MLSZ központi irodáiból is látható a kamerákon keresztül „real-time”, valamint a felvételek vissza nézhetőek és a rögzített események visszakövethetőek.

A csarnokokban a rögzítés fő streamen történik, az adatmennyiség és átviteli korlát miatt a külső pontokon sub-streamban valósul meg. Az adatmennyiség optimalizálás a hely-, eszköz-, energiatakarékosság miatt mindig legjobb tömörítési eljárások felhasználásával oldandó meg. Ez jelenleg a H265+ kódolást jelenti. Jelen pillanatban (2021. IV. negyedév) is folyik a kevésbé hatékony, régebbi rendszerek korszerűsítése az NB 1.-ben résztvevő és annak a minősítésnek megfelelő sportlétesítmények esetében.

4.4.2. *Sportrendezvények híradó biztosítása*

A nagy események során a bűnüldözés fő kihívása a stadionbiztonsággal és más érdekelt felekkel való zökkenőmentes kommunikáció és információmegosztás. Általában sok szervezet vesz részt kiemelt sporteseményekben, amelyek a helyi és fővárosi szervezetet, szervek találhatók. Mindezeknek a szervezeteknek képesnek kell lenniük kommunikálni az egész helyszínen, a városban és még az országban is. Ez azonban kihívást jelenthet, tekintettel arra, hogy ezek a csoportok különböző technológiákat használnak.

Ennek megvalósítása nagymértékben függ az önkormányzati és a helyszíneképességtől. Például egy városnak széles körű video rendszerei látható, mely köz- és magánszervezetek is partnereknek figyelnek. Ezeken a helyeken a magánvállalkozások könnyen megoszthatók a videókat és hozzáférést biztosítanak a bűnüldöző szerveknek. Más városokban a vállalkozások telepíthetnek térfigyelő kamerákat, amelyeket a város vagy a bűnüldöző szervek felügyelhetnek.

Mindkét állami-magán partnerségi modell segíthet a segítségnyújtásban és a bűnözésben. Nyilvánvaló, hogy minél több bűnüldöző szervnek van lehetősége hozzáférni ezekhez a rendszerekhez, annál jobb lesz a biztonsági helyzet, különösen a nagy rendezvények tekintetében. Ha a bűnüldözés képes összekapcsolni a rendszereket, és biztosítani tudja, hogy a rendőrök kommunikálni tudjanak egymással, az gyorsabb reakcióidőt, jobb kommunikációt és jobb általános biztonságot eredményez.

Ezért a köz- és magánszféra technológiai partnerségek kialakítása a videók és egyéb információk megosztására kiváló módja az ilyen események biztonságának javítására.

Ennek ellenére a városokban sokféle, egymáshoz nem illeszkedő rendszert telepítenek. Ami egy sportlétesítményben használatos, az nagyon különbözhet attól, ami egy kórházban, iskolában vagy önkormányzati épületben van. Ez nagy kihívás lesz a jövőre nézve, de valószínű, hogy egyre több város kezd el dolgozni azon, hogy hasonló technológiákat telepítsen ezekben a különböző egységekben az információmegosztás, a kommunikáció és a helyzetfelismerés javítása érdekében. Gondoljunk csak bele, mennyivel könnyebb lenne a bűnüldözés számára, ha az egész város területén lévő helyszínek mind hasonló rendszereket használnának, amelyek képesek lennének integrálni és megosztani egymással az információkat.

Számos biztonságtechnológiai vállalat kínál megoldásokat arra, hogy ez a jövő már ma valósággá váljon. Az összes ilyen technológia összehangolásával az a probléma, hogy a városokban nincsenek egységes érdekelt felek. Rengeteg különböző szervezet van, amelyeknek együtt kell működniük. Így a költségek is tényezővé válnak, csakúgy, mint a telepített örökölt rendszerek, valamint az az érv, hogy egy méret nem lehet mindenre megfelelő.

A technológiai szolgáltatóknak foglalkozniuk kell ezekkel az elemekkel, hogy áthidalják ezeket a hiányosságokat, és biztonságosabbá tegyék a városokat és a nyilvános helyeket. A megvalósulásig is az igazi kihívás az lesz, hogy mindenki egy oldalon álljon. A technológia csodálatos lehet, és segíthet a legnehezebb célok elérésében is, de vannak korlátai, és igaz, hogy nem minden technológia működik mindenhol. Mindazonáltal számos példa volt már arra, hogy különböző szervezetek és ügynökségek együttműködve sikeresen biztosították a nagy horderejű eseményeket. Nehéz lehet, amikor a fenyegetések folyamatosan fejlődnek, és az egyes szervezetek különböző kommunikációs technológiákat használnak, de lehetséges. A mobiltechnológia sok tekintetben enyhítette ezen aggodalmak egy részét, de még mindig sok a tennivaló.

4.4.3. *Légtérfigyelés, légtér biztosítás (drón)*

A drónt két féle módon tudjuk a diplomamunkában figyelembe venni:

Egyfelől a nem megengedett tevékenységet folytató, idegen, repülő tárgyak, drónok, melyek ellen a rendezvénylégterében védekezés szükséges.

Ezeknek az eszközöknek a detektálásához, felderítéséhez, kis hatótávolságú, alacsony magasságú, mobil radar detektorokat alkalmazhatunk, amelyek „fellövés” esetén információval látják el a biztosítás vezetését. Az amatőr rádiósávban működő drónok vezérlését szolgáló mikrohullámokat, telepített eszközön keresztül, automatikusan vagy kézi vezérléssel zavarhatjuk. Ez a drónok önvezérlő szoftverére úgy hat, hogy elveszti a kapcsolatot a bázis állomásával, ezért vagy automatikusan landol vagy a bázis állomás által ismert, utolsó GPS koordinátájára automata üzemmódban visszatér. Ezzel az illegális tevékenységet befejezi, illetve megmutatja azt a helyet, ahol a beavatkozó rendvédelmi szerveknek lehetőségük van feltalálni annak „pilótáját”.

Másodsorban az alkalmazott drón védelmi funkcióval szolgál a rendezvény légtérében. Az ilyen eszközök multifunkciósak, több feladatuk van: stacioner helyzetben elhelyezkedve az irányított tömeg vonulásának videomegfigyelése, a rendezvény külső kerületeinek figyelemmel kísérése („perimeter fence”) valamint a rávezető utak figyelemmel kísérése. Aktívan közreműködnek az alacsony magasságú légtér védelmében, a nem megengedett tevékenységet folytató repülő eszközök, drónok, távoltartásában. Ezen eszközök már engedélyköteles hullámsávot használnak, melyek használata során azonosítható az engedéllyel rendelkező szervezet és így rájuk nem hatnak a rendezvény zavaró funkciót ellátó berendezéseinek hatásai.

4.4.4. Intelligens városok, mint a jövőbeli elképzelések megvalósulási formái

Az utóbbi időben sok szó esik a jövő intelligens vagy biztonságos városainak fogalmáról, és arról, hogy ez pontosan mit is jelent. Történt némi mozgás ezen a téren, de még sok munka vár ránk a rendszerek és technológiák közötti zökkenőmentes összekapcsolhatóság, kommunikáció és adatmegosztás biztosítása érdekében. A közeljövőben például olyan csúcstechnológiás megoldások állnak majd rendelkezésre, mint a fejlett videomegfigyelés, amely több forrásból - utcákból, közlekedési kamerákból stb. - származó videókat közvetlenül az elsősegélynyújtó járművekbe és egy teljesen integrált biztonsági műveleti központba táplál, hogy a helyzetfelismerést biztosítsa.

Az intelligens várostechológia sok tekintetben gyors ütemben halad, de bizonyos mértékig még gyerekcipőben jár. A jövőkép, ahol a bűnüldöző szervek mindent szem előtt tartanak, megköveteli, hogy ezek az eszközök kommunikáljanak egymással, ami manapság gyakran nem így van.

A nagy biztonsági műveleti központokat szükséges lesz integrálni és össze kell kapcsolni. Bár sok város és helyszín nagy előre lépéseket tesz a fejlett integrált technológia tekintetében, még mindig előfordulhat, hogy egy sporthelyszín biztonsági műveleti központjában CRT vagy analóg monitorokat használnak. Ez aligha számít csúcstechnológiának, de sajnos még mindig ott van a terepen. Ez a helyzet hasonló a 15-20 évvel ezelőtti, üzletekben kialakult helyzetekhez, ahol gyakori volt, hogy a biztonsági személyzet feladata volt a régi CCTV-rendszerek videószalagjainak cseréje. Ez a piac azóta hosszú utat tett meg, így mindenképpen van remény arra, hogy az intelligens városi technológia követni fogja ezt a példát. Folyamatosan új technológiák kerülnek be, ami tovább bonyolíthatja a dolgokat.

Az ilyen rendezvények biztosítása azáltal, hogy mindent szemmel tartunk, nemcsak a rendezvény helyszínén és környékén lévő talaj, hanem a rendezvény feletti levegő és a környező területek megfigyelését is jelenti. Minden egyes új technológia és eszköz, amelyet a rendezvények biztosítására használnak, növeli a rendezvények biztosítására telepített eszközök egyre növekvő listáját, amelyeknek képesnek kell lenniük egymással és a biztonsági műveleti központokkal való kommunikációra.

4.4.5. *A járványhelyzet, COVID-19, hatása*

Hívatlanul, váratlanul szivárgott be a privát és a sportéletbe egyaránt a COVID-19 néven elterjedt vírus. Emberek tömegeit betegítette meg és a mai napig betegíti meg folyamatosan, az ellene való fellépésben pedig a védőoltásokra, valamint a fertőzött betegek tüneteinek enyhítésére támaszkodhatunk. A járványhelyzetnek köszönhetően a sportélet is jelentősen átalakult a korlátozó intézkedések bevezetésének hatására.

A 2020. májusában megjelentek értelmében a sportért felelős államtitkár a következőkről tájékoztatta a Magyar Távirati Irodát: *„A rendelet alapján mind a versenyrendszerben szervezett, mind pedig a versenyrendszeren kívüli, tehát a szabadidős, illetve diáksport-rendezvények megtartása engedélyezett, amennyiben a szervezők biztosítani tudják, hogy arra zárt körülmények között, zárt létesítményben vagy nézők elől elzárható területen kerül sor, és arra nézők nem léphetnek be. Ez alapján tehát azon közterületen megszervezett sportrendezvények - például az utcai futóversenyek, kerékpárversenyek - megtartása nem engedélyezett, ahol nincs lehetőség a nézők kizárására.*

Elmondta azt is, hogy a rendelet a sportrendezvényeken való részvételt csupán a nézők számára tiltja meg, azokon a sportrendezvény egyéb résztvevői, vagyis a sportolók mellett a sportszakemberek, így edzők, csapatvezetők, mérkőzésvezetők, versenybírók, sportegészségügyi szakemberek, valamint a doppingellenőrök, a biztonsági és a sportlétesítmény működtetéséért felelős szakmai személyzet, továbbá a sajtó képviselői ebben a minőségükben jelen lehetnek. A hazai versenyrendszerek, bajnokságok, kupasorozatok újraindításáról, azok kereteiről és formájáról az egyes országos sportági szakszövetségek jogosultak dönteni.

Az államtitkár kiemelte: mindeközben figyelemmel kell lenniük a veszélyhelyzethez kapcsolódó, fennálló tilalmak és korlátozások mellett a sportágak nemzetközi szövetsége által hozott döntések és ajánlások betartására, továbbá az Országos Sportegészségügyi Intézet, valamint a Nemzeti Népegészségügyi Központ ajánlásaira, a sportlétesítmények működtetésére vonatkozó protokollokra, illetve a sportlétesítmények tulajdonosai, üzemeltetői által előírtakra is.” [10]

A hazai és nemzetközi járványügyi ajánlásokat szem előtt tartva és azokkal összefüggésben több, nagyobb sportrendezvény áttervezésre került. Végül így került a XXXII. Nyári Olimpiai Játékok és az EURO2020 is 2021. nyarán lebonyolításra.

Összegzés

A Technikai eszközök vizsgálata fejezetben megvizsgáltam a jelenleg rendelkezésre álló eszközöket, amelyek az élőrő mellett a kiemelt sportesemények biztosításához szükségesek. A jegyvásárlástól, mint a technikai biztosítás első lépcsőjétől, kezdve elemeztem azokat a tényezőket, amelyek a biztosítás szempontjából kihagyhatatlan műveletek eszközei, berendezései. Megállapítottam, hogy a jelenleg használt eszközök egy folyamatos innováció eredményei, amelyek a biztosítás végrehajtására élőrővel kombináltan vagy önállóan is alkalmasak. Hiányossággként azt tártam fel, hogy az eszközök nem minden esetben kompatibilisek és az eltérő helyszíneken rendezett sportesemények eseteként eltérő technológiát használnak. A kutatás célja az volt, hogy az innováció és az alkalmazhatóság összehangolása tükrében a kiemelt sportesemények biztosítása a közel jövőben hogyan tud egy integrált, komplex rendszer keretein belül megvalósulni, becsatlakozva a szintén kialakulóban lévő „okos városok” rendszerébe.

A jelenleg is érvényben lévő veszélyhelyzetet okozó Covid-19 vírus kapcsán kitértem arra, hogyan írta át a versenynaptárt a kialakult helyzet és a biztosítás szempontjából milyen többlet feladatot rótt a sporteseményt rendezőkre.

5. KONKRÉT SPORTESEMÉNYEK ANALÍZISE

Ebben a fejezetben Magyarország, mint a szervezésért felelős ország, által megrendezett, konkrét sportesemények biztosításának a komplex folyamatát dolgoztam fel, az események gyakorlati tapasztalatainak ismeretében.

5.1. FINA 2017

Az Úszó-, vízilabda-, műugró, műúszó és nyíltvízi világbajnokság megrendezési joga Magyarország számára eredetileg a 2021. évre vonatkozott. A Nemzetközi Úszósövetség (Fédération Internationale de Natation továbbiakban: FINA) az előzetes megállapodások alapján Magyarországot kérte fel a XVII. Úszó-, Vízilabda-, Műugró, Műúszó és Nyíltvízi Világbajnokság (továbbiakban: VB) megrendezésére, az akkreditációnak megfelelően Budapest és Balatonfüred helyszíneken. A világbajnokság lebonyolítására 2017. július 14-e és 30-a között, míg a sportághoz szorosan kapcsolódó Masters VB 2017. augusztus 06. és augusztus 20-a között került sor. Utóbbi esemény egyébként kockázat szempontjából kevésbé számottevő.

A VB Budapest területén, több helyszínt érintő eseményként, Balatonfüreden főként a nyílt vízi úszás versenyszámok megszervezéseként zajlott. Világesemény lévén a VB biztosítása sem kizárólag csak sportesemények köré szerveződött. A Nyitóünnepségtől kezdve a sportesemények társeseményeként rengeteg színes program, szurkolói zóna, vendéglátó ipari kiszolgáló egység, úgynevezett FINA market várta a sportág rajongóit.

A versenyszámok közül a legtöbb nézőt vonzó úszószámok megrendezésének a VB megkezdése előtt nem sokkal átadott Dagály Úszó Aréna (továbbiakban: Aréna) adott otthont. A biztosítás megtervezése során, tekintettel arra, hogy az Aréna egy újonnan épített létesítmény, a tervezők elgondolását a környező parkolási helyek száma jelentősen befolyásolta. Az eseményre érkezők részére, a parkolóhelyek kevés száma miatt, a tömegközlekedés előnyben részesítését szorgalmazták, illetve a gépjárművel érkezők számára rendőri jelenléttel történő forgalomirányítást láttak hatékonyabbnak.

A vízilabda mérkőzések helyszíne a margitszigeti Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda volt.

Biztosítás tekintetében ez a helyszín már rendelkezik „rutinnal”, több esemény is megrendezésre került a közelmúltban. A vízilabda szurkolók tisztában vannak vele, hogy a szigetre parkolás céljából behajtani nem lehet, így a közlekedés szervezése volt a legkisebb gond.

Tekintettel arra, hogy a szigeten több szálloda és sportlétesítmény található, az Aréna mellett ezen a helyszínen fordultak elő nagyobb számban VIP személyek, védett személyek és csoportosan érkező szurkolók, az ő biztosításukat kellett megoldani.

A VB nyugodtan kijelenthetjük, leglátványosabb versenyszáma a toronyugrás a Batthyány téren került megrendezésre. A környék közbiztonságának helyzete miatt, a tér közlekedési csomópont léte miatt és az ott lakók biztonságának érdekében folyamatos rendőri jelenlét tartotta fenn a rendet.

A Városliget, mint tartalék helyszín és mint a szinkronúszó számok otthona is funkcionált. A környék több, jellegzetes, turistákat és nagyobb tömegeket is vonzó látványosság helyszíne. A biztosítás kockázatnak szempontjából a közterületi jogellenes tevékenységek jelentették a legnagyobb kockázatot.

A nyílt vízi és hosszútáv úszás helyszínéül választott Balatonfüred is rendelkezik már nívósabb sportesemény megrendezésének gyakorlati tapasztalataival. A város turisztikai szempontból jelentős vonzerővel bír, az éjszakai élet is élénk, így az általános kockázat mellett a könnyűdrogok megjelenésével is számolni kellett a szervezőknek.

A VB belépőjegyeit személyesen és online felületen is meg lehetett vásárolni. Az utóbbi felületen a belépési jogosultságot megszerezni kívánó jelentkezőnek regisztrálnia kellett, majd a megadott elektronikus levelezési címére küldve kapta kézhez a belépőjegyet. A VB versenynapján a versenyszámok helyszínén a beléptetést vagyonvédelmi cég végezte. Kiemelt sportesemény lévén a vagyonvédelmi cég a belépési jogosultságot ellenőrző tevékenységét a rendőrség külön, erre a célra kiképzett állománya felügyelte. A beléptetéshez szükséges technikai eszközök beszerzését a rendőrség, kezelését a vagyonvédelmi cég végezte a rendőrség felügyelete mellett. A beléptetés több hivatalos szerv együttműködésének eredményeként valósulhatott meg és az esemény apropójából tűzszerész szakemberek is bevonásra kerültek. Feladatuk beléptetés során robbanóanyag bevitelének megakadályozása céljából történő ellenőrzés volt, azon belül is a vagyonvédelmi cég jelzése alapján robbanószer, - vagy eszköz bejuttatásának gyanúja esetén ők folytatták le az eljárást. A VB helyszíneinek előzetes biztonsági átvizsgálása során a tűzszerész szakemberek végezték el a tűzszerészeti szempontú átvizsgálást is.

A VB híradó és informatikai biztosítását egy több szintű, központosított rendszerrel oldották meg. Az esemény helyszínein helyi vezetési pontokat létesítettek. A helyszínek eseményeit rögzítő kamerákat szereltek fel, és ezeknek a rögzített anyagát elérhetővé tették azok számára, akik jogosultak voltak rá. A rendezvényt biztosító vagyonvédelmi cég és a rendőrség is több száz, különböző típusú kamerát szerelt fel. Azokon a helyszíneken, ahol térfigyelő kamera felszerelésére nem volt mód, kézi kamerákat helyeztek üzembe. A kommunikáció biztosítására telepített és kézi EDR rádiókat rendszeresítettek.

A vizes VB budapesti és balatoni helyszínein is szükséges volt speciális, vízirendészeti biztosítás is. Az erre a célra rendszeresített és rendelkezésre álló hajópark azonban nem felelt már meg a biztosítás követelményeinek, ezért ezen a területen fejlesztés volt indokolt.

A budapesti helyszíneken egyébként a rendőri jelenlét biztosítása nem mindenhol volt gépjárművel biztosítható. Azokban a zöldövezetekben, ahol, a járművek behajtása nem volt opció, rendszeresített kerékpárokat és rollereket használtak.

A VB biztosításának végrehajtása tehát egy komplex feladatvégrehajtás keretében valósult meg. Az úgynevezett közrendvédelmi biztosítás mellett, bűnügyi és közlekedésrendészeti feladatokat is el kellett látni. A teljesség igénye nélkül, de több területet érintve az alábbi feladatok végrehajtása hárult a biztosítást végző állományra:

- a. gyalogos-, kerékpáros-, motoros- és gépkocsizó járőrszolgálatot kell szervezni a sportrendezvények, nyitó- és zárórendezvényei szűkebb és tágabb (ideértve az érkezési és távozási útvonalakat, a közösségi közlekedési eszközök megállóhelyeit, aluljárókat) környezetének ellenőrzésére;
- b. szálláshelyek külső biztosítása;
- c. a turisták által látogatott idegenforgalmi nevezetességeknél mozgóőri szolgálat szervezése;
- d. a beléptetést végző vagyonőrök tevékenységének ellenőrzése;
- e. kiemelt biztonsági kockázatú sporteseményeken a belső biztosítás megszervezése;
- f. hazai és külföldi védett vezetők megjelenése esetén a személy- és objektumvédelmi feladatok megszervezése;
- g. a Dunán és a Balatonon a programhelyszínek vízirendészeti biztosítása;
- h. helyszíni és központi tartalék képzése;

- i. előállító csoportok, előállító helyiségek kijelölése, rendkívüli őrszolgálat megszervezése; - a programhelyszínek előzetes tűzszerészeti átvizsgálása, majd tűzszerész állomány helyszíni tartalékba helyezése.
- j. a sportrendezvények helyszínén, a beléptető pontokon, az érkezési és távozási útvonalakon bünyügyi járőrszolgálat szervezése,
- k. felkészülés a szállodák belső biztosítására;
- l. az idegenforgalmi látványosságok helyszínén nyomozó portya szervezése;
- m. szabálysértési előadókkal közösen szabálysértési és bünyügyi elszámoltatások megszervezése.
- n. a forgalomirányító járőrszolgálat szervezésénél fel kell készülni a versenyek helyszínén a megnövekvő forgalom kezelésére, forgalomirányításra, terelésre;
- o. védett vezetők esetén az útvonal biztosítására;
- p. az érkezési és távozási utakon a forgalom folyamatosságának biztosítására balesethelyszínelők helyszíni készenlétben tartásával,
- q. közlekedésrendészeti intézkedések kiadására, megállási tilalmaknak érvényt szerezni, közlekedési járőrszolgálattal;
- r. a nagyobb forgalmat bonyolító keresztezésekben a forgalom segítésére, a kialakult torlódások kezelésére.

5.2. EURO 2020

A magyar labdarúgás és a sportesemények biztosítása szempontjából igazi mérföldkőhöz érkeztünk a közelmúltban. Ezidáig példátlan módon a megrendezésre kerülő Kontinensviadal szervezési és rendezési jogát nem egy adott ország kapta. Az Európai Labdarúgó Szövetség (továbbiakban: UEFA) döntése értelmében, a Kontinensviadal 60. évfordulóján az Európa Bajnokság (a továbbiakban: EB), mint az európai legrangosabb futballtorna rendezési jogát 11 szervező, 11 város, köztük Budapest kapta.

A Kontinensviadal nem véletlenül kapta az EURO2020 elnevezést. A tornát ugyanis eredetileg 2020. június 12. és 2020. július 12. között készültek megrendezni. Az eredeti tervek készítésekor még híre-hamva sem volt a később beköszöntő COVID-19 járványnak, amely pandémiás helyzetet teremtett szinte pillanatok alatt.

Az UEFA, tekintettel arra, hogy a pandémia olyan méreteket öltött, hogy több labdarúgó mérkőzés zárt kapuk mögött került lejátszásra, videokonferenciát hívott össze, melynek végeredményeként a Kontinensviadal elhalasztása mellett döntöttek.

Az esemény biztosítása szempontjából egyébként könnyebbséget nem jelentett a halasztás, mert a pandémiás helyzet, valamint az átvittetés erősen befolyásolta a végül rendező országoknak számító tagokat a végrehajtásban.

A biztonságtechnikai szakmaiságon túl számolniuk kellett a járványhelyzet korlátozó intézkedéseivel is, hiszen a sporteseményen való jogosultság ellenőrzés során ki kellett térni az oltottság igazolt meglétére és több helyszínen továbbra is érvényben lévő maszkviselési szabályok betartására és betartatására.

Az EURO2020 lebonyolítását, biztonságtechnikai szakmai szempontból tehát több tényező is megnehezítette. A kerek, 60. évforduló önmagában is elég alapot adott arra, hogy a Szakma felkészültségét igazán próbára tegye. Ráadásul, a szervező országokat párokba sorolták többféle szempont alapján, így került Magyarország, a földrajzi fekvés és a biztonsági szempontok alapján Németország mellé. Az eseményen egyébként a szervező-, rendező szerveken kívül a helyszín is most vizsgázott először. Budapest, de nyugodtan kijelenthetjük, hogy az ország új „ékszerdoboz” a 2019. novemberében átadott Puskás Aréna sem rendezett még ilyen méretű, nemzetközi tornát. A stadion megnyitóján vendégszereplő uruguayi „Celeste” elleni mérkőzés egyébként egy másik diplomamunka témája is lehetne.

Az esemény lebonyolítása tehát egy széleskörű, nemzetközi összehangoltság szükségességét vetette fel. A szakmai eszközök, technológiák, eljárások alkalmazása és a rendező országok együttműködése elengedhetlenné vált. Rendőrségi megközelítésben elmondható, hogy egy komplex végrehajtást igénylő, kiemelt feladatról volt szó. A mérkőzések rendőri biztosítása mellett a nemzetköziség okán már a határon való beléptetésnél megkezdődtek a feladatok. Az EURO2020 ideje alatt az ország belrendjét, közlekedésének rendjét, a közbiztságot a megnövekedett futballturizmussal egyidejűleg, alaprendeltetésében is fenn kellett tartani. Ezen felül pedig fontos szerep hárult a nemzetközi rendőri együttműködésben való részvételre is.

Az eseményre való biztonságtechnikai felkészülés már jóval korábban, 2017-ben megkezdődött.

Az UEFA szakemberei folyamatos egyeztetésben voltak az általuk szervezőbizottságnak kijelölt Magyar Labdarúgó Szövetség (a továbbiakban: MLSZ) szakembereivel és ennek keretében több alkalommal tartottak egyeztetéseket és helyszíni bejárásokat. A korábbi tapasztalatokra alapozva, konkrétan a 2016-os Európa bajnokság, valamint a stadion szempontjából pedig a 2020. szeptemberében megrendezett UEFA Szuperkupa döntő tapasztalatait feldolgozva és segítségül hívva igyekeztek megtalálni a helyzetfelismerés és reagálás módját a terrorfenyegetettség, a beléptetés és belépési jogosultság ellenőrzés, a tömegkezelés és a futballhuliganizmus témaköreiben.

Ennek érdekében az Eb idejére három kiemelt időszakot különböztettek meg:

1. azok a napok, amelyeken nincs mérkőzés,
2. a mérkőzés napját megelőző nap,
3. a mérkőzés napja.

Nyilvánvaló, hogy biztosítás szempontjából a mérkőzésnap számít kiemelkedőnek, de gondolni kell a résztvevők (itt nem csak a játékosokra, szakmai stábokra kell gondolni, hanem például VIP személyekre) elhelyezésével kapcsolatos, a szállásaik és azok környezetében végrehajtandó biztosításra is.

A mérkőzésnap biztosítás természetesen a legnagyobb volumenű tervezés és szervezést igényelte. A Puskás Aréna környékén zónabesorolással és felelősségi körök kiosztásával meghatározták a szervezői-, rendezői és külön a rendőri feladatokat, kijelölték a gépjárművel történő behajtási és a gyalogos belépési pontokat.

„A Puskás Ferenc Stadion esetében a feladat a biztonsági átvizsgálás végrehajtása, az előzetes jegy, illetve akkreditációs ellenőrzés, amely tervezetten az alábbi eszközökkel történt: 240 fémdetektoros kapu, 300 kézi fémdetektor, 60 röntgengép. Az úgynevezett külső zóna már a sportesemény belső helyszínétől akár több mint száz méterre lesz kijelölve, így biztosítva azt, hogy a stadion közvetlen környékére érkezők már átvizsgálva érkezzenek meg.” [8, 128.o.] A stadionba való belépés és belépési jogosultság ellenőrzés gyakorlatilag a helyi biztonságsszervező feladata volt. A szurkolók tájékozódását hivatalos és önkéntes szolgálati személyek is segítették. A stadion vonalkód leolvasós forgókapus beléptető rendszerei szolgáltak belépési pontként, ahol a jogosulatlan és problémás jegyek kezelését is megoldották.

Az Euro2020 lebonyolítása során létrehoztak egy valódi, integrált vezetési rendszert, melynek kapcsán munkacsoport állt fel a főbb szakmai területek képviselőiből és az éppen aktuálisan mérkőző csapatok delegáltjaiból. A tevékenység során figyelembe véve a Puskás Aréna elhelyezkedését, környezeti adottságait, közlekedését és útvonalait, több felé telepített, egyéb megfigyelési célokból pedig ideiglenes kamerarendszerek kerültek felszerelésre. Új intézkedésként, az EURO2020-on először alkalmaztak alacsony profilú biztosítást:

„Az alacsony profilú, alacsony intenzitású biztosítás innovatív intézkedés. A rendőri erő láthatóan nincs jelen a stadionban, az egységek nem tömörültek erődemonstráló blokkokba, azonban jól mozgósíthatóan osztják el őket a kollégák a neuralgikus pontok közelében. Ütőképes számú és képzettségű szakaszok állnak testpáncélban, teljes készenlétben a tribünök alatt, ám a szurkolók nem látják őket.

A rendőröket kisebb csoportokba beosztva alkalmazzák, akik így megközelíthetőbbek lesznek, mint a nagy, zárt alakzatok, ebből fakadóan lehetőség adódhat arra, hogy proaktív módon kerüljenek kapcsolatba a tüntetések résztvevőivel, illetve a sportesemények látogatóival. Az alacsony profilú rendőri biztosítás, vagyis a szurkolókban a lehető legkevesebb ellenszenvet kiváltó rendőri erődemonstráció bevált módszernek bizonyult, természetesen a megfelelő számú, képzettségű, felszereléssel ellátott és a sportrendezvények biztosításában tapasztalattal rendelkező rendőri erő készenlétben tartása mellett.” [8,130.o.]

A stadion környékének tulajdonságait figyelembe véve mobilitási terv kidolgozása is szükségessé vált. A helyszínen és közvetlen környezetében a közösségi és gyalogos közlekedés két fő szempont lett. A közlekedés biztosítását szükség szerint megerősítették a kritikus pontokon, élőerős rendőri forgalomszabályozással is.

Napjaink egyik legújabb vívmányának bevetésére az EURO2020 alatt nem került sor. Az UEFA ugyanis a szervezésben-, rendezésben résztvevőknek részletesen előírta a drónok elleni védekezést, továbbá az esemény idejére légtér engedélyt nem adtak ki, sőt légtér zárlatot rendeltek el, még a média sem kaphatott engedélyt.

Összegzés

Ebben a fejezetben egy kontinens és egy világ viszonylatú sportesemény gyakorlati tapasztalatait dolgoztam fel. A vizes VB tekintetében kijelenthető, hogy a sportág történetében korábban is szántak már szerepet Magyarországnak, rendező országgént. A futball EB kapcsán azonban most először kérték fel hazánkat, igaz, hogy közös rendezésben, de hazai helyszíneken lebonyolított mérkőzések szervezésére. Biztonságtechnikai szempontból elmondható, hogy nem csak a szerencsének volt köszönhető, hogy nagyobb rendbontás nélkül zajlottak le az események.

A FINA2017 és az EURO2020 biztosításának szempontjából egy rendkívül összehangolt, több rendészeti szervet és vagyonvédelmi céget érintő, szervezett, összehangolt végrehajtásról beszélhetünk. Az események előtti előkészítő munka és a valós végrehajtás is rengeteg tapasztalattal gazdagította mindkét sportág szervezőit.

A FINA2017 biztosításának elemzése során megállapítást nyert, hogy a több versenyhelyszín miatt az átlagos események rendezésénél körültekintőbb biztosítási tervekre és végrehajtásra volt szükség, ráadásul a szárazföldi biztosítás mellett mind a fővárosban, mind pedig Balatonfüreden szükség volt vízi biztosításra is, amely többletfeladatot adott a biztosítást végző szervezeteknek. Mindkét nívós sportesemény vonatkozásában megállapítható, hogy a főváros helyszínein és azok közvetlen környezetében, valamint a sportolók és kiemelt személyek szálláshelyein is folyamatos biztosítás szervezésére volt szükség. A biztosítás szervezésében résztvevő társszervek az eszközök és berendezések logisztikai biztosítása szempontjából is, és biztonságtechnikai szempontból is jelentős beruházásra kényszerültek annak érdekében, hogy a mai kornak megfelelő számú és minőségű eszköz rendelkezésre álljon és a tervszerű végrehajtás eredményesnek mondható legyen.

ÖSSZEFOGLALÁS

A sport történet és a sportágakká való tagozódás, valamint a sport minden rész elemének fejlődése magában hordozza a rendezendő esemény biztosításának lehetséges módjait és eszközeit. Mind a biztosítás, mint tevékenység, mind pedig az alkalmazott eszközök is folyamatos innováció alatt vannak, hogy megfeleljenek a jelenkor kihívásainak, valamint az éppen aktuális fenyegetettségre azonnal és hatékonyan tudjanak reagálni. A nagy tömegeket vonzó sportesemények biztosításának előkészületeit már jóval az esemény megkezdése előtt meg kell kezdeni. Szükség lehet ugyanis olyan biztosítási formákra, amelyek nem mindig szükségesek, illetve az események előfordulhatnak kiterjedten is. Nagyon fontos tehát, hogy a szervező és rendező oldal időben és térben jól ismerje fel a helyzetet és az adott eseményre való reagálás, esetünkben biztosítás, nagyobb volumenű legyen, mint az egyéb, kevésbé kockázatos események esetében. Az ilyen fajta biztosítás gyakorlatilag a bűnüldözéshez köthető, ezért szükség van a technológia megfelelő kiválasztására, hogy azzal kiegészítve az emberi erőforrásokat a felvetődő, kialakuló problémákra a lehető leghatékonyabb biztosítási mód kerüljön alkalmazásra.

A kiemelt sportesemények biztosításának középpontjában az adatok állnak, amelyek számos forrásból származnak, többek között a térfigyelő kamerákból, a videóelemzési technológiákból, a segélyhívó központokból, a járőröző rendőrökből, a lakosságtól érkező tippekből és még sok másból. A legideálisabb helyzetekben és a magasan integrált rendszerekben a több adatfolyamból származó összes ilyen adatot valós idejű információvá összesítik arról, hogy mi történik a sportarénában és a környező területeken. Azonban ezen adatok rögzítése, elemzése és megosztása a használható információk fejlesztése érdekében problémás lehet a mai technológiai környezetben, mivel több fél gyakran különböző rendszereket használ, amelyek nem feltétlenül kompatibilisek egymással.

Napjainkban az intelligens város típusú technológia hiányában a rendezvények biztosításának legnagyobb tényezője az együttműködés. Bármely biztonsági terv kidolgozásának első lépése, hogy a köz- és magánszféra közötti partnerségek és az ügynökségek közötti kommunikáció mentén haladva beszéljék meg egymással az adott esemény vagy helyzet legnagyobb fenyegetéseit. Kezdetnek: hol található a helyszín, a város közepén vagy valahol elszigeteltebb helyen?

Minden egyes helyszíntípus saját kockázatokat és kihívásokat jelent. Történelmileg a bűnüldözésnek általában nagyobb befolyása van egy helyszín vagy esemény környezetében, mint magában a létesítményben. Mostanában azonban az a tendencia figyelhető meg, hogy a helyszín belsejében lévő kommunikációs rendszerek tekintetében szorosabban együttműködnek a biztonsági csapatokkal, mivel, ha valami történik egy rendezvényen, a helyszínen mindig ott vannak a rendfenntartó erők, akik kezelni tudják a helyzeteket.

Amikor a tényleges tervezésre és a telepítendő technológiák kiválasztására kerül sor, egy másik pozitív tendencia az együttműködés fokozódása, mivel a város egészére kiterjedő rendszerek jönnek létre. Tehát míg 10-15 évvel ezelőtt a bűnüldözésnek nagyon kevés köze volt a létesítményen belül alkalmazott biztonsági technológiákhoz, ma már több együttműködés van az állami és magánszervezetek között a sportlétesítmények és más nyilvános helyszínek biztosításának közös céljával. A bűnüldöző szervek számára a nagy nyilvános rendezvények támogatására szolgáló technológia kihívást jelent, de sok tekintetben a köz- és magánszervezetek ma már közösen dolgoznak azon, hogy a lehető legtöbbet hozzák ki a rendelkezésükre álló erőforrásokból egészen addig, amíg az eszközök integrációja az intelligens városok egységes rendszerében meg nem valósul.

Diplomamunkám összegzéseként azon következtetéseket vonhatom le, hogy igen szorosan és több ponton összekapcsolódik a Minősítő Bizottság, a rendezvény biztosítást vezető team, a biztosítást végző magán vagy állami szerv munkája. Egy előzetes kockázatelemzés és modell felállításától, a rendezvény látogatóinak a felvezetésén, beléptetésén és a kiürítésen át a rendezvény zárásáig, az ideiglenes telepítések elbontásáig az összehangoltság elengedhetetlen. Itt sem szabad elmennünk a HAVARIA esetek előzetes modellezéséig, az ilyen esetek kialakulásának megelőzéséig, például a beléptetés során a tömeg ellentétes érzelmű tagjainak szeparáltan, ellenőrzötten történő beléptetéséig. Sőt vissza utalva, a jegyvásárlás során a személyi elvárt, azonosításig. A stadionokban történő atrocitások megelőzésére, kezelésére és későbbi bizonyíthatóságának legszélesebb spektrumú lefedéséig. A biztosításban résztvevők szükséges és elégséges vezényléséig és tájékoztatásáig. A jövő igen gyors és robbanásszerű fejlődést ígér a fenti feladatokban, reményt hagy a falanszter, skatulya szerű élet elkerülésére, de a korlátok és szabályok közti és 7/24-ben megfigyelt egyéni viselkedések felé mutat.

Biztonságtechnikai szempontból a diplomamunkám alapján megállapítható, hogy a sportesemények biztosítására jelenleg használt eszközök és berendezések a rendeltetésszerű használatnak megfelelnek. Az események lebonyolításához az előerő és a technikai háttér szinte minden esetben adott. Ezen felül elmondható, hogy az eszközök a technika fejlődésével párhuzamosan, rohamosan fejlődnek, hogy megfeleljenek a magasabb szintű biztonság eléréséhez szükséges elvárásoknak.

A modernizáció következtében nem túl távoli elképzelés ma már, hogy a modern városok egyre inkább „okos városokká” alakuljanak át és az igény szerinti biztonsági szint eléréséhez az eszközök integrált rendszerbe való „rendezése” valós megoldást vetít elő. Egy közös adatbázis létrehozásával és a rendszerek összekapcsolásával történő együttműködés és összehangoltság a bűnüldöző és a biztosítást végző szervek közötti operatív kooperációt segítheti elő, ami a sportesemény szervezőinek is megnyugtató megoldásokat kínálhat.

A biztonságtechnika tudomány ezen területe a folyamatos innováció hozományaként egy újra és újra kutatható terület. Számtalan témakör közül választhat az a biztonságtechnikai szakember, aki elkötelezett a szakmát illetően és remek lehetőséget ad megismerni az eszközök és berendezések innovatív verziót. Arról nem is beszélve, hogy az eszközök alkalmazásának gyakorlatából újabb és újabb elképzelések születhetnek a biztosítás megvalósításának minél hatékonyabb végrehajtásához.

A sportesemények biztosítása tehát egy rendkívül komplex, több szervet érintő, összehangolt tevékenység. A biztosítást rendkívül sok előkészítő munka előzi meg, az információszerzéstől a Biztosítási Terv készítésén át a valós végrehajtásig. A kornak megfelelő szakmai kihívások rendelik hozzá a biztosítás végrehajtásához a humán erőforrást és a szolgálati állatok „eszközként” való alkalmazását. A sportesemények biztosításában résztvevő szervező és rendező szervek saját állományuk felkészítésén túl szorosan együttműködnek a rendőri egységek biztosításba bevont állományával, egymás munkáját és tevékenységét kiegészítve, megerősítve.

A sportesemények biztonsági fokozatának minősítése szakmailag megadja a biztosítás végrehajtásának módját, az eszközök szélesebb körű felhasználását és az előerő nagyobb létszámú bevonását igénylő biztosítás megszervezésére van szükség.

Szerencsére rendelkezésre állnak az innovatív eszközök és a közeljövőben nyugodtan mondhatjuk, hogy az okos eszközök is alkalmazásra kerülnek és ezen eszközök használata és üzemeltetése az élőerővel való kiegészítés során olyan technikai hátteret biztosítanak, amely a biztonság fenntartása és helyreállítása szempontjából döntő jelentőségű.

A hazai környezetben megrendezésre kerülő hazai és nemzetközi kiemelt biztonsági fokozatú sportesemények a közelmúltban is pozitív tapasztalattal és értékeléssel zárultak, nemzetközi szintű elismertséggel.

A kiemelt biztonsági kockázat definiálja és meghatározza, hogy az események tervezése és szervezése során számolni kell a rendező szerv végrehajtó állománya és a rendőrség közös fellépésére, az eseményt megelőző előkészítő munkától kezdve, a beléptetésen, az esemény látogatói és meghívottjai biztonsági komfortjának garantálásán keresztül a rendbontások estén történő beavatkozásig. A megnövelt létszámú végrehajtó állomány mellett nagyobb eséllyel kerül sor a szolgálati állatok bevetésére a létesítmények külső és belső biztosítása során.

A minősített kutyavezetők és kutyák igénybevétele a rendőrség csapatszolgálat feladataiban döntő jelentőségű lehet, tekintettel arra, hogy a kutyák felkészítettsége olyan mértékű és minőségű szakmai tudás, amely képes a tömegkezelés során eldönteni az erőviszonyokat és helyreállítani a biztonságot.

A kiemelt sportesemények során, főként a külső biztosításba bevont lovas egységek alkalmazása már a statikus kihelyezés során is erődemonstráló. A lovak fizikai adottságait figyelembe véve és kiegészítve a határozott fellépésükkel, mozgékonyaságukkal, senkinek ne legyen kétsége afelől, hogy képesek a tömegkezelési feladatok végrehajtását tökéletesen kivitelezni.

A tényezők elemzése és vizsgálata alapján az a következtetés vonható le, hogy a normál és fokozott biztonsági fokozatú sportesemények biztosítása jelentősen eltér a kiemelt fokozatú eseményekétől. Az esemény látogatóira nézve már a pszichés tényező is megteszi hatását, maga a tudat, hogy a fokozata kiemelt egy sporteseménynek, nem is beszélve arról, hogy már a jegyvásárlás során szembesül a különbözőséggel a normál eseményekhez képest, hiszen a személyes adatok megadásával nagyobb felelősség jelentkezik a pályarendszabályok vonatkozásában. Ezt követően a sportesemény helyszínére érkezve sokkal tüzetesebb ellenőrzésen esik át, már a beléptetés során is és az esemény ideje alatt is.

A statisztikai mutatók ismeretében nyugodtan kijelenthető, hogy a sporteseményeken bekövetkező rendbontások nagy százaléka nem a nézőszámtól függ, sokkal inkább a nézőközönség összetételétől. Gyakorlati megközelítésben ez annyit tesz, hogy magas nézőszámú sporteseményeken sem biztos, hogy bekövetkezik nem várt esemény, ugyanakkor alacsony nézőszámnál is bármikor előfordulhat rendbontás.

A kiemelt sportesemények biztosításának némi nemű könnyebbségét majd az innovatív rendészeti eszközök összekapcsolásának következményeként, központosított információs centerbe befutó információk tömege és ezáltal a smart cityk megvalósulása fogja jelenteni, ahol minden a biztosításba bevont szerv egy és ugyanazon adatbázis adatait használja fel a biztosítás tervezése és szervezése során.

SUMMARY

Securing sport events is an extremely complex coordinating task which involves the smooth cooperation of several organisations. It is preceded by a huge amount of preparations like collecting information, ensuring Security Plan until the real implementation. Professional challenges of our days assign human resources and the usage of service animals as a „tool” of implementation. Organizing bodies involved in the provision of the security and safety of sport events are training their own stuff and closely cooperate with the police units involved to complete and strenghten each other's work.

The classification of the security level of sport events professionally determines how to provide safety and security, the wider use of the means and the organisation of providing security and if a greater involvement of live force is required. Fortunately, innovative devices are available and in the near future it is safe to say that smart devices will also be used soon and the use and operation of these devices will provide the necessary technical background that is crucial for maintaining and restoring safety when supplemented with live power.

The high security risk defines and determines that during the planning and organising of events, the joint action of the executive staff of the organizer and the police must be taken into account from the preparatory work – before the event, through the entrance procedure, by guaranteeing the safety and comfort of the visitors and invitantes to the event – up to the intervention in the event in case of any disorders. In addition to the incresed number of executive stuff, the usage of service animals might be preferred to provide the external and internal security and safety of the premises.

Considering the high level of professional skills of the trained and qualified dogs led by their qualified trainers and guides can be decisive in the tasks of the police team service and can provide invaluable professional support to handle the crowds and restore safety.

During highlighted sport events, even the static sight of units on horseback involved in providing external security can display and demonstrate force. Taking into account the physical abilities of the horses supplemented by their decisive action and agility, no one should have any doubt that they are able to perform the mass treatment tasks perfectly.

The real solution for providing safety and security to highlighted sport events will become much easier in the new era of smart cities using innovative law enforcement tools where all the data and information will get into and be stored in the same database and this database will be used by all the organizations and services responsible for the planning and providing safety and security.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Tóth Nikolett Ágnes Innovatív sportrendészeti eszközök:
<http://real.mtak.hu/118384/1/TothNikolettAgnesBelugyiSzemle2020.evi4.kulonszam123-136..pdf> letöltve: 2021. október 22.
- Sportrendezvények biztonsága és biztosítása (Tanulmánygyűjtemény):
<https://szakmaikamara.hu/files/images/Orszagos/Sportrendezveny/szakkonyv.pdf>
letöltve: 2021.október 23.
- MLSZ Biztonsági Szabályzat:
https://budapest.mlsz.hu/adat/dokumentum/4356/dokumentumok/03_egysegszerkezetbe-foglalt-biztonsagi-szabalyzat.pdf letöltve: 2021.október 24.
- Magánbiztonság II. kötet középiskolák számára
[Maganbiztonsag_II.pdf \(bmkszf.hu\)](#) letöltve: 2022. március 30.
- A rendvédelmi erők harca a futball-huliganizmus ellen magyarországon
[Tézisek magyarul.PDF \(semmelweis.hu\)](#) letöltve: 2022.március 14.
- Cserny Ákos – Christián László Gondolatok a (sport)rendezvények biztonságának fokozásához
[Cserny-ChristianBelugyiSzemle2020.evi11.szam71-88..pdf \(mtak.hu\)](#) letöltve: 2021. október 21.
- Rendészeti szakvizsga tananyag - Rendészeti Igazgatás pdf.
[RENDŐRSÉGI IGAZGATÁS \(bmkszf.hu\)](#) letöltve: 2022. március 12.

IDÉZETT FORRÁSMUNKÁK

- *[1]* Sportrendezvények biztonsága és biztosítása tanulmánygyűjtemény:
<https://szakmaikamara.hu/files/images/Orszagos/Sportrendezveny/szakkonyv.pdf>
letöltve: 2021. október 24.
- *[2]* 54/2004. (III.31.) Korm.rendelet a sportrendezvények biztonságáról:
<https://njt.hu/jogszabaly/2004-54-20-22> letöltve: 2021. október 21.
- *[3]* Rendőrségi Igazgatás RASZB
[Microsoft Word - Lektorált Rendőrségi Igazgatás tananyag2016 \(bmkszf.hu\)](#)
letöltve: 2021. október 24.
- *[4]* Magánbiztonság II. kötet középiskolák számára
[Maganbiztonsag_II.pdf \(bmkszf.hu\)](#) letöltve: 2021. október 16.

- [5] Gondolatok a (sport)rendezvények biztonságának fokozásához
[Cserny-ChristianBelugyiSzemle2020.evi11.szam71-88..pdf \(mtak.hu\)](#) letöltve: 2022. március 02.
- [6] 11/1998. (IV. 23.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról
[11_1998.pdf \(police.hu\)](#) letöltve: 2022. március 08.
- [7] 17/2009. (OT 10.) ORFK utasítás a Rendőrség Kutyás és Lovas Szolgálati Szabályzatáról
[6. 17_2009.pdf \(police.hu\)](#) letöltve: 2022. március 08.
- [8] Innovatív sportrendészeti eszközök
[TothNikolettAgnesBelugyiSzemle2020.evi4.kulonszam123-136..pdf \(mtak.hu\)](#) letöltve: 2021. október 16.
- [9] 2004. évi I. törvény a sportról:
<https://njt.hu/jogszabaly/2004-1-00-00> letöltve: 2021. október 14.
- [10] Koronavírus aktuális információk
[Hétfőtől lépnek hatályba a sportrendezvényekkel és sportedzésekkel kapcsolatos intézkedések \(gov.hu\)](#) letöltve: 2022. február 24.
- [11] Recommendation CM/Rec (2021)5 of the Committee of Ministers to member States on the Revised European Sports Charter
[1680a43914 \(coe.int\)](#) letöltve: 2022. március 14.
- [12] Code of ethics [Code of Ethics | International Federation For Sports Officials \(IFSO\)](#) letöltve: 2022. március 06.

JOG FORRÁSOK

- 2004. évi I. törvény a sportról:
<https://njt.hu/jogszabaly/2004-1-00-00> letöltve: 2021. október 24.
- 54/2004. (III.31.) Korm.rendelet a sportrendezvények biztonságáról:
<https://njt.hu/jogszabaly/2004-54-20-22> letöltve: 2021. október 24.
- 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről:
<https://njt.hu/jogszabaly/2003-175-20-22> letöltve: 2021. október 10.
- 11/1998. (IV. 23.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról

- [11_1998.pdf \(police.hu\)](#) letöltve: 2022. február 12.
- 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról
[30/2011. \(IX. 22.\) BM rendelet - Nemzeti Jogszabálytár \(njt.hu\)](#) letöltve: 2022. március 06.
 - 17/2009. (OT 10.) ORFK utasítás a Rendőrség Kutyas és Lovas Szolgálati Szabályzatáról
[6. 17_2009.pdf \(police.hu\)](#) letöltve: 2022.március 06.